

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 .
Pe 1 lună 2 .
Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la administrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

CONVOCARE.

Cetățenii din cercurile electorale: Arad, Pecica, St.-Ana, Chișineu, M.-Radna, Șiria, Boroșineu și Iosășel, sunt prin aceasta rugați a lua parte la

ADUNAREA POPORALĂ

care se va ținea Luni, 1 Aprilie st. n. a. c. la 11 ore din zi în piața (Tököly) dinaintea Catedralei gr.-or. române, ori, în caz de vreme rea, în „Casa Națională“.

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
2. Dezbaterile asupra proiectelor de lege ale guvernului cu privire la școlile elementare.
3. Proiect de rezoluție.
4. Inchiderea adunării.

Arad, 10/23 Martie 1907.

Mihail Veliciu m. p., Roman R. Ciorogariu m. p., George Telescu m. p., dr. Nic. Oncu m. p., deputatul Iosășelului; Vasile Goldiș m. p., deputatul Radnei; dr. I. Suci m. p., deputatul Boroșineului; dr. St. C. Pop m. p., deputatul Șiriei; George Popoviciu m. p., Vasile Beleş m. p., protopopul Aradului; dr. Ioan Trailescu m. p., protopopul Chișineului, Ioan Georgea m. p., protopopul Boroșineului, Mihail Luca m. p., protopopul Șiriei; Procopiu Givulescu, m. p., protopopul Radnei; Cornel Lazar, m. p., protopopul Halmagiului; Petru Truția m. p., Gerasim Serb m. p., Ioan Russu-Șirianu m. p., dr. Liviu Tămășdan m. p., Traian Vațian m. p., Gavril Bodea m. p., dr. Sever Ispravnic m. p., dr. Ioan Nemet m. p., dr. George Popa m. p., Sever Bocu m. p., A. Vesalon m. p., dr. Cornel Iancu m. p., dr. Iustin Marșieu m. p., dr. Ioan Ursu m. p., Sever Secula m. p., dr. Iustin Suci m. p., Ioan Costa m. p., dr. Teodor Botiș m. p., Iosif Moldovan m. p., Ioan Vancu m. p., Nicolae Ștefu m. p., Vasile Pap m. p., Vasile Olariu m. p., Nicolae Mihulin m. p., Trifon Lugojan m. p., George Purcariu m. p., Aurel Chelniceanu m. p., George Stoica m. p., dr. Romul Veliciu m. p., Samson Crâsciu m. p., Ludovic Fazecaș m. p., Cornel Lazar m. p., dr. L. Luțai m. p., Petru Simtion m. p., Sava Șevici m. p., Ioan Morariu m. p., dr. Cornel Ardelean m. p., Teodor Papp m. p., George Feier m. p., dr. Aurel Grozda m. p., dr. George Popoviciu m. p., dr. Iacob Hotăran m. p., dr. Vasile Avramescu m. p., dr. Teodor Papp m. p., Axente Secula m. p., N. Lazarescu m. p., Dimitrie Popoviciu m. p., dr. Lazar Chebeleş m. p., dr. Aurel Novac m. p., dr. Teodor Burdan, Grigoriu Mladin m. p., Ioan Nicorescu m. p., Augustin Beleş m. p., Iuliu Groșorean m. p., Dimitrie Popovici (Civin) m. p., Protasie Givulescu m. p., Petru Vancu m. p.,

Damaschin Medre m. p., Nicolae Boșcaiu m. p., Iancu Ștefanuț m. p., Dimitrie Ganea m. p., Dimitrie Muscan m. p., Virgil Mihulin m. p., Traian Terebenț m. p., Traian Givulescu m. p., Cornel Grozda m. p., Virgil Albescu m. p., Mihaiu Macinic m. p., Ioan Macinic m. p., Vasile Macinic m. p., Moise Gligor m. p., Mihaiu Raicu m. p., Constantin Mihulin m. p., Fabriciu Manuilă m. p., P. Felnecanu m. p., P. Pelle m. p., Teodor Moțiu m. p., Cornel Popescu m. p., Iosif Vuculescu m. p., Dimitrie Maci m. p., George Moldovan m. p., Simeon Neamțu m. p., Iosif Ognean m. p., Ioachim Turcu m. p., George Pleș m. p., Alexandru Țăran m. p., Solomon Giurcoane m. p., Romul Motorca m. p., I. Micloși m. p., I. Cure m. p., Dim. Olariu m. p., Filip Leuca m. p., Ioan Iercoșan m. p., Emil Popoviciu m. p., Petru Balint m. p., Ioan Bogdan m. p., Ioan Popovici m. p., Stefan Hereț m. p., Iulian Butariu m. p., Corneliu Ursuț m. p., Iustin Monția m. p., Gerasim Balint m. p., Simeon Bulc m. p., Aurel Iancu m. p., Teodor Orga m. p., Iustin Iancu m. p., George Turic m. p., Stefan Leucuța m. p., Aurel Popa m. p., Ioan Crișan m. p., Augustin Mihulin m. p., Zaharie Milian m. p., Stefan Stan m. p., Ioan Nicula m. p., Sinesie Șerban m. p.

Acțiunea românilor dela Paris.

(R) Pe vremurile de îndârjită luptă națională, când din cauza memorandumului dus la Viena se pornise proces în contra întregului comitet național, *Parisul și Bruxella* ajunseseră adevărate centre de acțiune română. În amândouă aceste capitale Liga avea secțiuni bine organizate și energic conduse. Îndeosebi s'a distins printr'o zeloasă și inteligentă acțiune secția dela Paris, care lucra și la Londra... Ziarele mari parisiene toate, precum și cele din capitala Engliterei, aduceau articole despre prigonirile puse la cale de faimoasa »secție a naționalităților« înființată de Bánffy... Și guvernul maghiar, și presa și opinia publică maghiară presupunea că Liga cheltuiește sute de mii pentru »plasarea« atâtor articole... Pe când adevărul era, că cea mai mare parte a succesului se datoră zelului unui singur român: pe atunci încă foarte tiner, *George Moroianu*. El umblase din redacție în redacție, dela Paris la Londra și Bruxella, informând pe bărbații de stat și pe ziaristii străini, ținând o viue corespondență și contact cu toți pe câți reușise a-i convinge despre dreptatea cauzei noastre naționale. Unde apărea apoi câte un articol plasat de Ileszenszky, Pázmándy ori Ováry, răspundeă îndată și astfel zădărnicea ori-ce efect urmărit de susamintitul triumvirat la spate cu cassa plină, pusă la dispoziție de Bánffy.

Avea, mai presus de toate, legături cu presa de aici, așa că îndată ce se întâmpla vre-un fapt mai de seamă ori articol de valoare, îl pune la dispoziția presei fran-

ceze și engleze, după cum ne trimitea și nouă în traducere articolii apăruți în străinătate.

D'odată cu întoarcerea acasă dela Paris a dlui George Moroianu, s'au întrerupt și firele acelei prețioase legături. Nici la Paris, nici la Londra ori Bruxella, Liga n'a mai desvoltat vre-o acțiune și nici reprezentanții diplomatici ai regatului român nu și-au bătut capul să cultive ziaristica străină și s'o informeze despre cele ce se petrec aici... Măcar că ce bine ar fi să existe aceste legături: s'ar da informațiuni exacte nu numai despre afacerile naționalităților din Ungaria, ci s'ar împedeca să apară minciunile sfruntate, cu cari agențiile telegrafice conduse de ovrei, umplu acum presa străină, scriind despre revolta agrară din Moldova.

Sunt atâția sinecuriști în diplomație.

De ce nu s'ar putea face și câte un post de onoare unor bărbați, ca George Moroianu ori Aurel Popovici, cari dacă ar sta în străinătate, la adăpost de grija zilei de mâne, de sigur că ar putea aduce mari foloase cauzei naționale române!

Iată de ce am simțit o deosebită bucurie văzând spontana și frumoasa acțiune a fraților noștri din Paris, despre care am publicat ieri raport. Și în particular un bun amic dintre cei-ce au pus la cale întrunirea, ne asigură, că s'au luat întinse măsuri pentru o propagandă în presă, mai ales pentru demascarea contelui Apponyi, care la conferențele interparlamentare din Bruxella și Paris tot cu aceea s'a lăudat, că în Ungaria sunt cele mai mari libertăți și când colo el, prototipul luptătorului maghiar, ajungând la putere, vrea să înăbușe în naționalități cea mai nobilă pornire: *părinții să-și crească și instrueze copiii în limba maternă.*

Dacă a avut vre-odată rost o acțiune românească oare-care în străinătate, apoi acum este mai îndreptățită. Pentru-că Apponyi se prepară să lovească în ceea ce ne este mai scump: *în cultura națională, care leagă între sine pe românii de pretutindeni.* Și-o face nu pe față, ca lumea, mare, unde fusese sărbătorit, să vadă cum înțelege el libertățile publice, ci în chip pervers, sub pretext că ameliorează soarta învățătorilor noștri.

Aici, mai ales aici trebuie lovit. Să vadă și parizieni și cei dela Bruxella, ce poamă de luptător liberal este acest conte crescut de jezuiți.

Iar lupta tinerilor noștri din Paris va fi cu atât mai ușoară, cu cât nu e vorba de a porni o campanie de ponegrire a Ungariei ori a poporului maghiar, ci de a demasca pe actualii conducători din guvernul zis »național«, dar cari înțeleg naționalismul lor așa, ca să desființeze pe al nostru!

Vor merge apoi, iubii frați, pe poteci bătute deja, căci grație activității din trecut a unor români buni, la Paris cauza noastră e bine cunoscută... Ne aducem apoi aminte — și să-și aducă și ei — de escelelele legături ce le are la Paris vice-

președintele Ligei din București, *Constantin Brâncoveanu Basarab*.

Vor trebui să cumpăneasă apoi, mai presus de toate, intervenirile președintelui Ligei din București, general *Pilat*, care poartă cu mândrie cea mai înaltă decorație franceză, câștigată, la 1870—71, apărând țara franceză.

Trebue puse în mișcare toate puterile, căci e vorba de *cultură*, un bun comun al tuturor neamurilor.

Revolta agrară și presa ungară.

Nici dacă ar fi înviat Kossuth, presa maghiară n'ar fi scris mai cu bucurie de cum înregistrează cele mai infame minciuni despre revolta țărănească din Moldova.

Adevărat că nici știrile de azi nu sunt mai bune decât cele de ieri, ci țărani, singurii nefericiți în toată afacerea, continuă a-și vărsa sângele pentru a comite vandalisme, precum e fapt, că au năvălit și asupra caselor boierești dela țară, — cele ce se scriu însă în presa maghiară sunt atât de departe de adevăr ca cerul de pământ. Merg cu minciunile atât de îndrăzneț, în cât scriu de nimicirea a sute de moșii și *omorârea cu grămada nu numai a jidanilor, ci și a ungarilor*. Ziarele din Budapesta, sosite azi, umplu pagini întregi cu astfel de minciuni și încă ne înjură pe noi, acuzându-ne că atenuăm lucrurile, pe când desigur, și știrile date de noi vor fi mai grave decât în realitate, căci întotdeauna lucrurile — până să ajungă în presă — se exagerează.

Despre *Iași* — de pildă — presa maghiară a scris că a fost devastat, pe când adevărul este că în capitala Moldovei ordinea publică n'a fost turburată o singură zi.

Vorba e însă că lui »*Budapesti Hirlap*« și celorlalte ziare șoviniste le trebuie »cruzimi și vărsări de sânge« pentru a scrie despre România ca despre o țară barbară, și *a-i da lui Apponyi zor să grăbească cu proiectul său de lege (cum scrie și azi) și*

să nu lase pe românii d'aici în întunerecul în care zac cei de dincolo... Cu sângele vrea să ne facă fericiți!...

Iată știrile ce primim azi:

Iași, 22 Martie.

Interesându-ne astăzi de starea majorului Colori, din regimentul 12 Cantemir, care a fost rănit ieri de țărani cu ocazia devastărilor din Vaslui, ni-s'a telefonat că e în afară de ori ce pericol și sunt speranțe, că în curând va fi restabilit.

Au fost arestați ieri la Vaslui mai mulți țărani, conducători ai devastărilor.

La *Stânca* țărani stau încă adunați. Sunt acolo trei escadroane de călărași și două companii.

Di Dimitrie A. Greceanu, ministrul justiției a plecat azi după amiază la *Stânca*.

Se zice că țărani auzind de venirea dlui Greceanu, s'au liniștit și au rămas mulțumiți.

Dela *Sculeni* ni-s'a telefonat că e liniște, cu toate că țărani continuă să se agite și să se adune.

Acolo sunt două companii ale batalionului 9 de vânători.

Astăzi la ora 2 p. m. au fost convocați toți învățătorii și preoții din județ, spre a se constătu asupra măsurilor ce s'ar putea lua pentru potolirea răscoalelor țărănești.

Învățătorii și preoții în număr de 200 au fost adunați la școala »Gh. Asachi«.

Au luat parte la această întrunire și d-nii: dr. Dragomir Hurmuzescu, secretarul general al Ministerului cultelor, econom St. Ionescu, directorul Mitropoliei, Gh. Ghibănescu, deputat și profesor, I. Vărlănescu, revizorul școlar al județului, economul C. Stamati, protoereul județului, N. Petrov sub-revizorul școlar al județului.

A azistat de asemeni și un grup de studenți în frunte cu d-nii Cădere și Al. Brandza, cărora li-s'a dat permisia de a azista, fără însă de a lua cuvântul.

Di Hurmuzescu arată, că învățătorii și preoții care sunt apostolii acestei țări, trebue să povățuească pe țărani, ca să se întoarcă pe la căminurile lor.

Guvernul contează pe sprijinul dv. și deci puneți toată autoritatea dv. pentru liniște.

Cere ca să sfătuească pe țărani, ca să nu se potrivească la instigatori.

Face apel la cei adunați se povățuească pe țărani ca să se liniștească.

Economul Stamate protoereul județului citește ordinul I. P. S. S. Mitropolitului, prin care preoții sunt convocați spre a li-se da instrucțiuni, ca în toate ocaziunile să povățuiască pe săteni la sate.

Îndeamnă pe preoți să pună stavilă răului și primejdiei ce a izbucnit la sate.

Gr. Patriciu, inspector al învățământului primar arată, că învățătorul român și-a creat un pedestal frumos prin munca și râvna ce a depus-o până acum.

Arată că guvernul se silește să deslege chestiunea agrară, dar țara are nevoie și de spiritul învățătorilor și al preoților și-i invită pentru liniștea țării să dea concursul și să îndemne pe țărani la liniște.

Preotul N. Popovici din Bârnova, sub-protoereu, propune că învățătorii și preoții să fie arbitri între țărani și arendași. Și ori de câte ori se observă o neînțelegere între țărani, ei, să-i conducă la liniște. De asemeni propune că și Statul să se facă arbitru între săteni și arendași, iar proprietarii să se conducă după tariful făcut de Stat.

Preotul Parfenie din Roșcani arată că în partea unde Sf. Sa propagă învățăturile lui Hristos n'au izbucnit răscoale pentru că Sf. Sa împreună cu învățătorul au luptat să-i liniștească dela început, dar țărani au cerut să nu mai fie înșelați.

Arată apoi cum țărani din cauză că până acum a fost înșelat de aceia a ajuns la starea de astăzi.

În comuna *Românești* țărani de două ori s'au adunat și au vrut să se răscoale.

Învățătorul Dorin a reușit să-i liniștească.

La *Roșcani* de asemeni țărani s'au adunat; în urma sfaturilor date de preotul satului Partenie și ale învățământului, țărani s'au liniștit, rugându-i însă pe aceștia ca să între spre a nu mai fi spoliați.

La *Cucuteni*. Profitând de spiritele agitate, un număr de peste 400 unguri lucrători din comuna *Horbești* au năvălit asupra românilor din *Cucuteni*, provocându-i la răscoală. Sătenii au luat la goană pe unguri și în curând s'a încins o luptă în toată regula. A intervenit o companie de infanterie, sub comanda domnului căpitan Floru.

După somațiile legale s'au tras două salve. *Peste 30 unguri au fost răniți.*

Preotul catolic, care e instigatorul acestei răscoale, a fost arestat.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Intr'un târg odată...

-- Schiță. --

De I. Enescu.

O arșiță dogoritoare de vară și-o liniște adâncă pe toată întinderea văii!... Numai tropotul cailor se auzia regulat și din vreme în vreme câte-un sforăit din pricina prafului, ce se nălța și învăluia trăsura ca un nor. Și plutele de pe marginea drumului, treceau pe lângă noi într-o goană ciudată, ce se domolea încetul cu încetul, până ce se fixau pe un loc în urma noastră.

Treacău cu un prețin spre România. Lăsasem în urma noastră atâtea sate, așezate parte în câte-o groapă, din care numai turnul bisericii eșia drept și strălucitor, parte pe câte-o coastă de deal, ascunse oare-cum într-o pădure de pomi. Mai toate pustii și liniștite, ca 'n toiul verii.

»In satul ce vine trebue să poposim coconășule și să adăpăm și caii, zise vizitiul întors jumătate către noi, un om mic și îndesat, adus de spate puțin, cu o mustață negricioasă și stricat de vărsat.

»Bine — bine, facem cum zici! Să tragi la o crâșmă cum se cade«, răspunse tovarășul meu de drum. Vizitiul făcu un semn afirmativ numai din cap și trase două bice cailor, cari după două sărituri, își reluară iar trapul lor regulat.

În fața noastră tot mai deslușit se arătau munții păduroși cu capetele pleșuve, ce se ridicau departe în albastrul cerului, ca niște păreți de cetate. Din vreme în vreme țărani îmbrăcați în haine de sărbătoare și voioși ca la nuntă, treceau pe

lângă noi în chiote ce se perdeau încet, cu cât depărtarea se făcea mai mare. După o cotitură de deal se văzu și satul, cu turnul bisericii ce sclipea în strălucirea soarelui și cu un nor de de praf ce plutea ca o haină deasupra coperișelor. Un zgomot înăbușit ne izbi imediat după cotitura dealului, ce se mărea cu cât ne apropiam de sat. O mișcare neobișnuită, lume pe drum, unii călări cu desagi pe cai, alții pe jos trăgând câte-o vită de streang, cete ce mișunau în dreapta și în stânga, mulți dintre ei cam chefuiți, priveau nepăsători și increzuți la lumea dinaintea lor, ce se schimba la fie-care clipă.

»Ah! nemerit-o rău coconășule«, zise vizitiul; e târg de țară aici și o [să fie] îmbulzeală mare pela hamuri!.

»Ce să facem«, zise tovarășul meu, »vezi poate tot vom putea găsi ceva loc pe unde-va, și așa nu stăm mult, doar cât o răsuffă caii!.

Zgomotul, devenia din ce în ce mai mare și tot așa de nedeslușit. Pe podul din capul satului, erau înșirați o ceată întreagă de oameni nenorociți, orbi, schilavi, cari cereau pomana trecătorilor într'un cântec nesfârșit, dureros și plin de melancolie; cu fețele supte și înegrite de soare, din cari se putea ceti desnădejdea și suferința. O armată întreagă de băieți cu trimbițe și fluere se uitau cu lăcomie la șetrele jidanilor, lângă cari mulți au încrăcnițit. Străini cu cercei în urechi vindeau țiduli de noroc, pe cari le scotea din nește cutiute câte un papagal sau cloșan alb; ici colo ștere cu turte și rachiuri dulci, în cari se cinsteau femei mai în vârstă. Ferite de șirul șetrelor pe un prundiș nășipos erau pânoramele cu răsboaiele turcilor și muscalilor și cu măimu-

tele ce săreau de pe o sfoară pe alta, înaintea căror lumea se adunase de numai încăpea și se îmbulzeau unii într'alții.

Cu mare greutate în fine străbăturăm prin mulțimea aceasta, ce furnică încoace și încolo și trăserăm la un hau în marginea târgului.

Era după miezul zilei. Ne-am dat jos din trăsura plină de praf și înțepeniți și după puțină mișcare, am luat loc la o masă în grădină, așezată în umbra unor tei. Cea mai mare parte din negustorime era prin hanuri la masă, lumea începuse să se așeze, numai în băutura hanului se încinsese joc aspru. Peste capetele cercului de oameni ce se uitau la joc, se zăriau căciulele flăcăilor, ce săltau ca într-o tremurare de ape. Din vreme în vreme pătrundea și câte un sunet ascuțit de clarinet.

De-a dreapta grădinei, în apropierea noastră o grămadă de copii făceau haz c'un biet creștin, ce părea o șandrama din care lipsea stăpânul ei. Unii puneau întrebări, după cari un răs general răsăria deodată, alții se prefăceau că vreau să pună mâna pe vre-un obiect; nici una, nici alta însă nu scotea din fire pe om. Dojenă pe câte un copil sau îi dă la o parte de lângă șandrama, fără violență, liniștit și binevoitor, pe urmă se răzima de stălpul șetrei, fumând dintr'un rest de țigară, ce părea că nu voințe să ardă.

O zeghe roșcată și zdrențuită de tot îi acoperea trupul încovoiat de muncă. Fața palidă și înegrită, zugrăvia întreg adâncul inimii lui — părtășe la atâtea dureri — care nu se mai putea bucura de aci încolo de nici o bucurie pământescă, în care desnădejdea luase în stăpânire

(Și totuși presa maghiară strigă contra țărănilor români. Red.)

Vaslui. La Vaslui situația este foarte neliniștitoare.

În oraș domnește deocamdată liniște. Din județ vin însă știri alarmante.

La Bârzești răsvrățiții au devastat locuințele arendașilor și funcționarilor.

Plecând mai departe ei au devastat comunele Negrești, Codăești și Buhăești.

Toate casele au fost dărimate.

Arendașii Herșcu Nacht și Leib Golodșain din Negrești și Buhăești, au fost grav bătuți.

S'au mai devastat casele arendașilor din Moara Domnească și Stârvia.

De asemenea s'au răscolit și țărăni de pe moșia Țibănești a dlui P. P. Carp.

Ei au fost însă potoliți de dl Carp, care se află acolo.

Bacău. În răscoala țărănilor dela Blăgești, au fost împușcați 5 țărani.

Țărăni erau atât de îndârjiți, încât au încunjurat pe dl col. Poltzer pe care l-au luat la bătaie.

Procurorul Vasiliu, a fost de asemenea blocat de țărani într-o casă unde l-au ținut 4 ore.

Cu mare greutate armata i-a putut împrăști.

Se mai comunică răsvrățiri în com. Luiza Călugăru, Lecca și Fântânele-Lespezi, unde țărăni amenință să dărâme palatul principesei Schönborg, nepoata M. S. Reginei.

În com. Secueni, țărăni au dat foc la moara lui Herșcovici, la 200 stâneni lemne și 300 saci făină.

Putna. În județul Putna, în afară de devastările dela Panciu și micile desordini dela Măreștești, nu s'a mai semnalat nimic.

Se spune că și la Odobești s'ar fi semnalat oare-care agitație printre țărani.

Conferența marilor proprietari.

În fața situației grave, marii proprietari din Moldova au ținut o conferință, despre care se dau următoarele amănunte:

Ieri la ora 2 și jumătate d. a. o întrunire a marilor proprietari din județ a avut loc la Bragadira.

pare-că și cea din urmă resuflare. Cu ochii mari negri, obosiți și plini de durere, din cari se răsfrângea o bunătate nețărmită, omul acesta părea cea mai desăvârșită icoană a vieților osândite și pornite spre prăbușire.

Dela o vreme veni și jidanul — stăpânul șetrei, care întinzându-i o bucată de pâine albă și vre-o câteva parale, îl absolvă de îngrijirea și păzirea șetrei. Luă pâinea și banii cam rușinat și se trăsese la o parte. Grămada de copii se ținea și acuma de el, unii înaintea lui îi cereau din paralele primite, alții îl trăgeau de mânecă și-l strigau pe nume. El le împărțea bucăți de pâine și-i dojenea sa fie cinstiți înlăturându-i la o parte. Cu toate astea grămada de copii devenise și mai obraznică și cutezătoare și vedeam pe om că tot mai tare se tulbura, cum i-se întunecă fața și cum devenia neliniștit. Deodată văd că ridică furios băta în sus, și porni spre ceata de băieți. Prietenul meu a și sărit dela masă, apucat de o teamă, dar câțiva oameni, cari stăteau și ei răzimați de grilaj, îl liniștiră spunându-i: »N'o să le faci nimic domnule, ia îi îngrozește o țără! E ca pâinea de bun și cinstit, cu toate că trăiește ca vai de el de când l'a ajuns năpasta!...«

»Ce năpasta? întrebă tovarășul.

»Păi e smintit!.. Ehe! domnule, ce om era ăla înainte cu vre-o zece ani. Ce stare avea, mii de oi ținea în munte și multă lume se hărănia dela

Au azistat dnii Eug. Ghica-Budești, Gh. Stroici, Alexandrescu Guranda, dr. Hurmuzescu, M. B. Cantacuzino, I. Coriescu, căpitan Corjescu, Leon Juster, Rusovici, Al. Veliciu, Al. Handoca, L. Gatosky, Garabet Manea și alții al căror nume ne scapă.

După multe discuțiuni urmate s'a ales o delegație compusă din dnii Eug. Ghica-Budești, Gh. Stroici și Alexandrescu-Guranda, care se plece spre a obține o audiență la Maj. S. Regele, căruia să-i expue trista situație în care se află marea proprietate.

Delegația va cere M. S. măsuri pentru apărarea vieții și avutului lor.

Comunicate semi-oficioase.

București, 23 Martie. În numărul de azi, »Patriotul«, ziar guvernamental, după-ce arată tulburările din Moldova, despre cari dăm și noi amănunte, scrie următoarele:

»În tot restul țării domnește cea mai perfectă liniște.

»Ori ce știri ce s'au lansat despre preținse răscoale în Muntenia sunt neexacte. Ele au fost lansate de persoane interesate și lipsite de ori ce spirit de patriotism.

»Suntem autorizați a da cea mai formală desmintire acestor știri tendențioase și dăunătoare siguranței Statului.

Acelaș ziar desminte știrea că rezerviștii concentrați ar fi refuzat supunere oficerilor.

Ziarele ce ne sosesc din București nu confirmă știrea destituirii profesorilor universitari Iorga (București) și Cuza (Iași) și a prefectului Vasescu, știre pe care o vedem de altfel publicată în toate ziarele maghiare.

Nouile mobilizări de trupe.

Ministerul de război a dat ieri ordin telegrafic ca să se mobilizeze concediații și rezerviștii regimentelor Dâmbovița 22, Argeș 4, Teleorman 20, Vlașca 5, Calafat 31 și regimentul 3 călărași, spre a pleca în Moldova.

Din regimentul 3 călărași, 2 escadroane vor pleca la Băcău, iar 2 escadroane la Vaslui.

Batalionul 2 și 6 de vânători din capitală stau gata de plecare la primul ordin. Regimentul 5 Vlașca de infanterie a ordonat concentrarea tuturor rezerviștilor și concediaților din contingentele 1900, 1901, 1902, 1903 și 1904 inclusiv.

Ei au primit ordinul să se prezinte în 30 de ore la cazarma din Giurgiu.

Asemenea au primit ordine de concentrare toți concediații și rezerviștii ce aparțin corpului 1 de armată (Craiova).

Afară de cei 10 jandarmi rurali ce au plecat din Craiova spre a se duce în Moldova, ieri au mai plecat de acolo alți 25 de jandarmi sub conducerea șefului de secție Pretorian.

La gara de Nord se lucrează pe capete pentru aranjarea trenurilor, cari vor duce regimentele concentrate ce trebuie să meargă în Moldova. Fiecare tren este compus din 30 de vagoane cuprinzând 900 soldați.

Două trenuri vor pleca cu destinațiune pentru Iași.

În aceste trenuri se va imbarca reg. 6 Mihai-Viteazul. Astăzi vor pleca toate regimentele de infanterie din Capitală.

Din cauza aceasta transportul cerealelor pe C. F. R. va întârzia până la restabilirea liniștei.

Telegrama ministrului de finanțe român către ziarul vienez »Neue Freie Presse«.

Ministrul de finanțe Take Ionescu, în urma gravelor acuzații și falselor informațiuni, aduse de dușmanii țării în toate ziarele europene și mai ales în organul Alianței izraelite »N. Fr. Pr.« asupra tulburărilor agrare din România, a trimis acestui ziar următoarea telegramă:

»Mișcarea nenorocită nu are exclusiv un caracter antisemit, ci mai mult agrar și anarhist. S'au dărâmat și case, cari aparțineau la proprietari și arăndași creștini. Guvernul a luat și ia toate măsurile posibile, chiar și mobilizarea trupelor. Mișcarea poate fi considerată mai mult ca anarhistă«.

Soarele ardea ca în zile de secetă, nici o frântură de nor nu s'arătă pe fața nemărginitului albastru și nici o suflare de vânt nu bătea. La capătul celălalt al târgului Iarna începuse să se domolească. Din murmurul acela ușor ce pornea dinspre târg un cântec ieșea tot mai lămurit și mai duios — plecând prin văzduhul liniștit al zilei de vară, ca o rugă simplă, curată și negrăit de dureroasă.

Pe marginea drumului un schilod înainta învârtind la o flașnetă. Din vreme în vreme cântecul poticnea, apoi iarăși începea cu trăgănare tristă, sfâșietoare și plină de desna-dejde. Nici-odată n'am auzit un cântec așa de trist și dureros. Părea că aud un cântec de înmormântare ce răsărea din cine știe ce locuri, care se lăsă ușor în vale într-o legănare nesimțită și care plutea mereu deasupra noastră.

Alături de schilodului mergea nebunul, cu ochii pironiți la mașina aceea ciudată; întunecat la față și cu un suris dureros pe marginea buzei, ascultă cu luare aminte cântecul trist.

Ieșisem la larg... Era cald și bine — și liniște pe toată valea. Deasupra noastră, ciripeau așa vesel rândunicele!..

...În urmă însă, tot mai răsărea câte o frântură din cântecul trist!..

el. Era harnic și cinstit de toată lumea!.. S'a întâmplat însă că s'a însurat și a luat o nevastă ușoară la minte, se vede treaba, că la trei ani o a prins că se ținea cu'n mânător d'ai lui. Și de atunci s'a stricat la cap domnule. S'a despărțit de nevastă, și-a prăpădit averea de în vre-o doi ani nici ce să îmbrace n'avea. Și vezi de atunci o duce așa năcăjit. E blajin, numai câte-odată îl apucă furiile, dar atunci cam fuge din sat — pleacă la pădure să caute pe nevastă-sa«.

Il chemarăm la noi și-i dădurăm nește parale. Luă sfios paralele, făcu puțin din cap și cu un »bogdaproste« tremurat, se pierdu printre șetre. Am rămas privind în urma lui, fără să putem zice un cuvânt. Simțiam însă o durere în sufletul nostru, care se strecurase așa pe neștiute; durerea pentru viața fără de noroc și traiul amar ce înghenunchiase o făptură poate nevinovată.

În vremea aceasta se arată și vizitiul în porțița grădinei, care cam roșu la față, cu un aer mulțumit, înștiință că trăsura e gata. Ne-am așezat în trăsura și la drum... Prin târg lumea începuse să se miște mai vioiu, unii se gătau de plecare, alții făceau cumpărăturile mai mărunte, peste tot o vieță și o îmbulzeală de numai cu greu puteam înainta prin șirurile de oameni și căruțe, ce furnicau de-a lungul drumului.

Înainte de dejun,
dacă beal un jumătate
de pocai de apă amară

Igmándi

alui Schmidthauer, în ordinu în decurs de 2—3 ore

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierii, diabită, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

Unul dintre cei mai neobosiți agenți ai gazetelor evreiești dr. Heinrich Lupul, (de ce Lupu și nu Wolff?) caută prin cele mai meschine apucături evreiești, să dea un caracter antisemit mișcărilor din Moldova. Cu fel de fel de invective josnice vrea să scoată în relief mizeria ce o îndură evreii, alungați din cuiburile lor.

La aceste necinstite informații nu răspundem ovreului Heinrich... Lupul (uf, ce urît sună), decât, că dacă mișcarea ar avea caracter semit, connaționalii săi din Iași n'ar mânca liniștiți *matzes*, cum mânâncă acum ai ar striga și ei ai vei! Suferințele evreilor nu pot fi comparate cu ale întregii masse de țărani, cărora decenii de ani ovreii din Moldova le-au supt sângele și astăzi tot împotriva lor sunt îndreptate sulțile, pentru a salva neamul lui Israel.

Lasă-i să se ducă, nouă ani cu a brânzei, să se aieriseze și să se curețe atmosfera infectată a sârmanei Moldove.

Cuvântul profesorului universitar dela Iași C. Stere în chestia țărănească. Domnul C. Stere, directorul revistei ieșene »Vieța românească« acuzat de mutism în chestia țărănească de unele ziare din Capitală își ia apărarea în coloanele »Independenței« și zice între altele:

»Ca mulți alții, cari se interesează cât de puțin de năcazurile țaranului nostru, am prevăzut și am zis de nenumărate ori, că situația intolerabilă creată țaranilor, mai cu seamă în părțile nordice ale Moldovei, ne va aduce în mod fatal la nenorociri teribile, dacă nu se vor lua *la timp* măsuri de îndreptare.

Mai cu seamă de când am onoarea să fiu în fruntea revistei »Vieța românească«, am consacrat acestei chestiuni o serie de cronice, care împreună cu studiile altor colaboratori Dr. M. Lupu și P. Cazacu, pot să dea lămuririle necesare unei bune părți a preseii și chiar celei mai răspândite, asupra cauzelor mișcării actuale.

Astfel în nr. 1 al »Vieții românești« din 1906 am arătat, că țararii noștri sunt — după cum zice dl D. A. Sturdza — într'o stare de foamete constantă, care emană dela situația noastră agrară.

În Nr. 6 al R. V. din același an în cronică intitulată »Fischerland« arăt în baza datelor publicate de camera de comerț din Botoșani, că în cele trei districte din Nordul Moldovei, de unde a pornit mișcarea actuală, din cauza sistemului inventat de tot felul de Fischerioizi și Fischeronculi 88% au ajuns să nu aibă o coadă de vită la casă și că nu pot să dea o lingură de lapte copiilor lor, cari mor din cauza nutremântului rău 40—50% până la etatea de 5 ani și că rezultatul muncii lor nu le dă nici hrana de toate zilele. Acest tablou al mizeriei este completat de dl dr. M. Lupu (alimentarea țaranului, în V. R. Nr. 2 și rolul medicinei în fața boalelor provenite din starea economică a țaranului, în Nr. 8 al aceleiași reviste) precum și de dl P. Cazacu (Locuințele țaranului V. R. Nr. 9 din 1906). Acești autori arată pustiirea populației rurale de pe lagră și alte boale, din cauza mizeriei economice, a lipsei de alimentare sănătoasă și suficientă, a locuințelor mizerabile și a escesului de muncă.

În fine în Nr. 10 din 1906 în primul și 2 din 1907 cronicile mele din V. R. (țara latifundiilor; Piemontul român; formațiunea latifundiilor) vor arăta, cum am ajuns la aceasta înfricoșată situație, *că mai mult de un milion de țărani, au la olaltă mai puțin de trei milioane de hectare pe când o mie de latifundiari cel mult 0.09% (nouă sutimi la sută) a contribuabililor dispun de mai mult de patru milioane de hectare, dintre cari cea mai mare parte (75%) sunt arândate la diferite trusturi.* Din aceste date și poate vedea, că cea mai înfloritoare provincie a regatului român este Dobrogea care era până mai acum vr'o 30 de de ani un raia turcesc.

Din aceste date se poate vedea, că populația rurală a regatului român liber, trăiește în condiții economice cu mult mai mizerabile, decât frații săi subjugăți din Ungaria, din Bucovina și chiar din Basarabia.

Rânduri răzlețe.

Lupul și mielul.

E veche fabula, și se repetă neconținut. Trebuie c'o știm dar cu toții — prin urmare o fi bine s'o povestesc.

Ci-că era odată un râuleț, — cu un lup din sus și-un miel din jos. Pe lup îl apucă pofta de carne de miel, și diplomat din fire, ca toți lupii cu și fără coadă, numai ce zice mielului: »De ce tulburi apa? Mielul, care notabene era din jos și nu putea tulbura apa, o fi bolborisit și el ceva, cât știe un miel. Lupul însă, bucuros că-și găsi pretextul, hait, îl înșfăcă pe bietul nevinovat, și-l mănca, fără să-și mai repete a doua oară acuza. În asta e frate de cruce cu procurorul maghiar.

Fabula se repetă, de aceea-i doar fabulă. Nicăiri însă nu s'a repetat așa de clasic ca la o conferință despre băncile naționalităților, ținută de »Országos Magyar Szövetség«. Într'una auzia: băncile românești ne iau pământul, ne iau bogăția, ne iau puterea, ne vând țeara, ne scot din țeară — cu un cuvânt ne *tulbură apa*, ne strică socotelile. Cine mai caută că ele sunt în josul râulețului, care înfășoșează dreptatea? Ași! trebuie un pretext. Nu pentru simțul de dreptate, de liniștire a propriei conștiințe. Ași! Iac'asa, îi plac lupului formalitățile, ales când e sigur de puterea sa. Cine o să-l facă de minciună, când stau în față numai el și mielul!

Astfel și acum, conferințiarul avea nevoie să pomenească de primejdia băncilor valahe, — cari, nu voesc altceva decât să bea și ele din apa tulbură a riulețului — ca să poată urma numai decât: proprietățile maghiare trebuiesc ajutate cu bani dela stat, să oprim înființarea de bănci cu capitale mici (mielul), să nu permitem înființarea băncilor cu capitale exclusiv românești, să le punem la gât »controlul statului«. Încă destul de domoale, până la ast din urmă. — Atât, că lupul e mai modest, sau nu știm ce, de rândul acesta. De tulburarea apei s'a plâns, cu sfășierea însă numai a amenințat. Nu vrea să-l mănânce chiar, i-e groază de sânge, i-ar fi deajuns să le dea la o parte dela râu, mielul.

Fabula ca fabulă — însă dela conferința asta ne-am ales cu o altă învățătură. S'a arătat acolo, cu bucurie diabolică, asupra abuzurilor, ce săvârșesc băncile noastre, ales cele mici, uitând cu totul tendințele umanitare. Și s'a arătat mai cu seamă asupra lipsei de *mici asociații economice*, dovadă și asta, cât de preocupăți suntem de scopurile financiare, în rindul întâiu. Avurăm însă mângâierea de a auzi tocmai dela ei: cu toate astea, băncile maghiare sunt mult mai hrăpărește, mult mai egoiste, și mai necruțătoare, iar pentru scopuri mai ideale, de neam, sunt și surde. Avurăm mângâierea asta.

Dacă poate fi mângâiere să te știi tu numai slab, față de mișelia altuia. *San. D.*

Tulburările din Moldova.

Sub titlul de mai sus dl *G. Panu* scrie următoarele:

Mai am încă speranța, că peste o lună tulburările din nordul Moldovei, nu se vor agrava.

Ceea-ce se poate observa de astă-dată în opinia publică a orașelor, e că mișcarea țaranilor este privită cu mai multă simpatie sau cel puțin cu mai multă considerație.

Nu este numai frica care în 1888 cuprinse clasa dirigentă, frică care făcea pe orașeni, pe proprietari și arendași ca să îndemne autoritățile de față la o crudă represiune.

Mi-aduc aminte că la 1888 arendașii din părțile Munteniei răsculate, au făcut o întrunire la Dacia mi-se pare, iar eu care dirijam pe atunci »Lupta«, am fost avizat de poliție, că a luat măsuri ca să împedec pe arendași de a ataca redacția.

Arendașii erau considerați atunci ca victime neprihănite, iar țararii răsculați, ca niște cruzi sălbatici.

După aproape 20 de ani lucrurile s'au schimbat. Astăzi nu mai crede aproape nimenea, că arendașii — vorbesc bine înțeles în genere — n'au nici o vină în mișcarea țaranilor. Astăzi foarte puțină lume crede că cauza țaranilor e lipsită de ori-ce dreptate.

Ce s'a întâmplat de atunci și până astăzi, pentru-ca opinia publică să se modifice? S'a întâmplat că sistemul arendașiei a devenit din ce în ce mai apăsător, iar situația creată țaranilor din această cauză, din ce în ce mai nesuferită, mai cu seamă în Moldova.

N'am nevoie să caut să dovedesc acest lucru, toată lumea îl știe. Prețul arendeii unei moșii în Moldova s'a îndoit dacă nu s'a întreit în cursul acestor 20 ani. Pe ce se razimă arendașii, mai cu seamă cei din trust, căci este un trust, fie pe față, fie în ascuns, când ridică prețul arenzilor? În prima linie pe lipsa de pământ propriu al țaranului, și pe calculul, că nenorocitul va trebui să vină să ceară dela dânsul pământ. Și când vedem că falcea de pământ, care odată era 20 de lei, s'a ridicat la 60 și 80 de lei, atunci înțelegem de ce arendașii dau prețuri îndoite și întreite, și de ce țararii sunt împinși la disperare.

Ceea-ce a avut loc cu Moara Grecilor, proprietatea Academiei, este decisiv. Această moșie mergea ca arendă cu vre-o 28.000 de lei. S'au găsit exploatare cari să dea 60.000 lei. Academia când s'a informat ce voiește arendașul să facă cu muncile țaranilor, a refuzat acest preț exorbitant.

Dacă toți proprietarii ar face așa, chestia, care ne preocupă ar deveni mult mai puțin acută.

Dar arătați-mi câți proprietari au abnegațiune intereselor lor, ca să imiteze Academia!

Statul nu e capabil de acest sacrificiu.

Tulburările din Moldova au de cauză de astă-dată scumpetea pământului, pe care arendașii îl închiriază țaranilor. Am văzut prin gazete, că cuvântul de ordine al mișcării este de 25 lei falcea de pământ închiriat.

Vedeți cum se schimbă și se subțiază cererile țaranilor! În 1888 ei cereau să li-se dea pământuri, în Muntenia cereau tocmele agricole mai omenoase, astăzi țararii din Moldova cer, ca să poată avea pământ închiriat în condiții așa, ca să poată trăi din munca celui pământ, căci cu 60 de lei falce sau 80, țaranul nu poate să se hrănească pe dânsul și familia lui.

Aceasta este o chestiune gravă, care se impune ori-cărui guvern.

Nu voesc de ocamdată ca să dau vre-o soluție, căci recunosc că soluțiile sunt grele.

Mă mulțănesc să fac o ipoteză.

Să ne închipuim că în orașe măcelarii ar face un trust și ar urca chilo de carne la doi lei. Să ne închipuim că pitarii ar ridica pânea dela 20 de bani la 40 sau 50 de bani; că proprietarii ar ridica chiriiile cu 60 sau cu sută la sută; că trustul cu alte cuvinte ar impune obiectelor prime de alimentație și traiu, prețuri exorbitante, cu cari orașanul nu ar putea trăi.

Ce s'ar întâmpla? O mișcare colosală s'ar produce în toată populația orașelor, mișcare care ar merge până la revoluție.

Dar oare autoritățile, comunele, județele și chiar statul, ar putea să rămână indiferente? Nu.

Am vedea pe primării deschizând ele măcelării, brutării, și tot ce se atinge pentru alimentația publică, sau ar căuta să impună cu forța exploatareilor prețuri convenabile. Cât despre proprietarii de case, s'ar lua măsuri drastice pe calea impozitelor, ca să le reducă lăcomia.

Care ar fi orașanul care să protesteze în contra acțiunii autorităților? Nimeni.

În puterea cărui principiu comunele și autorităților s'ar amesteca între locuitorii orașelor și negustori? Principiul este cunoscut, un principiu care nu e de loc revoluționar. Interesul public în materie de alimentație și de cele absolut necesare pentru viață.

Când niște exploatare voiesc să afameze o populație de câte-va sute de mii de suflete, datoria comunei și a statului este ca să intervină se va zice, și cu drept cuvânt.

Când acum câteva zile lucrătorii electriciani au proclamat greva la Paris și-au infundat peste 3 milioane de suflete în întuneric, statul a intervenit, și a preparat echipe din regimentele de geniu, ca să lumineze orașul. Iar când dl Jaures l'a apostrofat pe primul ministru, cum și-a permis să intervină între patron și lucrători, dl Clément-ceau a răspuns cu mare dreptate: Luminatui este un interes general, social, dela care atârnă între altele ordinea publică, viața și averea cetățenilor.

Și imensa majoritate a Franciei a aprobat pe primul-ministru.

Milionul de suflete din orașele țării ar aproba cu aclamațiile pe autoritățile cari în ipoteza de mai sus ar lua măsuri ca orașele să nu moară de foame, să nu rămână locuitorii pe strade.

Dela ipoteză mă întorc la realitate, și dela orașe mă duc la sate.

Țăranii nu au pământ propriu al lor, decât în foarte mică cantitate, am arătat altă dată; de altmintrelea, toată lumea știe acest lucru. Reduși la pământul lor propriu, cel puțin un milion de suflete din șese, ar trebui să moară de foame. Este o necesitate de viață și de moarte prin urmare, pentru un milion de suflete cel puțin, ca ei sau să contracteze angajamente agricole, sau mai cu seama, să închirieze pământ dela proprietari.

În cele mai multe cazuri, pentru dânsii închirierea de pământ este ca pentru orășeni, carnea pâinea, locuința, încălzitul și luminatul. Închirierea de pământ este o chestie de viață la țară.

De sigur că arendașul e stăpân pe pământul moșiei pe care proprietarul i-a arendat-o, el poate să închirieze pământ sau să refuze, el poate cere și o sută și chiar mai mult pe falce.

Dar oare măcelarul, pitarul, proprietarul de case din orașe, nu sunt și ei stăpâni pe obiectul negoțului lor? Cu ce drept s'amestecă comuna sau Statul, chiar când un trust de asemenea negustori ar face imposibilă viața în orașe? Răspunsul l-a dat dl Clemenceanu în Franța. Cu dreptul interesului vieții și ordinii sociale, care trebuie să primeze interesele particulare ale unei clase, ori cât de interesantă ar fi.

Nu voesc să trag concluzii, e destul că am enunțat principii, principii pe cari ori-ce guvern din lume în ori-ce Stat, trebuie să le practice.

Acum să vedem care ar fi situația țăranilor, dacă arendașii lăsați în libertatea lor ar ridică din ce în ce mai mult prețurile pământurilor.

Țăranii n'ar avea decât o alternativă: sau să se răscoale și autoritatea să-i măcelărească pentru a readuce ordinea, sau să emigreze.

Emigrarea se va impune, Ne mirăm noi superficialii dela orașe, când vedem pe țărani răscolându-se, și zicem: Este o adevărată sălbătăcie aceste răscoale, țăranii sunt cruzi, ei ard și chiar omoară.

Așa este, dacă îi judeci numai în momentele de răscoală.

Dar o altă întrebare se impune: Pot țăranii să protesteze altmintrelea? Sentimentul de adevăr mă face să spun, nu.

Țăranul n'are gazete, nu-i poate ajunge chiar o gazetă, țăranul nu se poate întruni; ori-ce încercare de întrunire este împrăștiată cu jandarmi, căci întrunirile lor sunt considerate ca ședițioase. Prin ce mijloace voiți ca el să-și arate păsurile și suferințele și către cine mai cu seamă? Către inspectorul comunal? Către perceptor? Un învățător care ar lua partea țăranilor în satul său, este imediat destituit ca ședițios; un preot, când se găsec câte-odată și de aceștia, este tratat în acelaș fel.

La orașe răscoalele n'au loc sau foarte rar. De ce?

Fiindcă orășenii pot din timp în timp să-și arate toate nemulțumirile. Ei au gazete zilnice, pot face întruniri, pot face manifestații, pot uză, cu alte cuvinte, de mijloace cari înlătură posibilitatea unei răscoale.

Și apoi te mai miri că țăranul se răscoală din când în când!

Dar știi ce se petrece în sufletul lui dela o răscoală la alta? Nu o știm, căci el n'are nici un mijloc ca să ne facă acest lucru cunoscut.

Dacă nu ne gândim serios la această chestie țărănească, putem să ne trezim într-o zi cu un puternic curent de emigrare. Toți cei cari nu pot să se hrănească într-o țară, emigrează. Emigrările din Italia, din Germania, nu au altă cauză.

Sunt oameni cari au idei vechi și fixe și cari zic: românul nu emigrează.

Este o prostie. De ce românii din Transilvania emigrează? Fiindcă nu au pământ și condițiile pe cari proprietarii unguri le impun sunt intolerabile.

Credeți că dacă trustul din Moldova va face condițiile de arendare a pământurilor inabordabile pentru țărani, și după ce răscoalele vor fi nădușite în sânge, credeți că țăranii nu vor emigră? Și Statul va fi nevoit să dea pașapoarte de emigrare țăranilor, de vreme ce nu le poate face prin măsuri de ordine publică situația tolerabilă. Nu poți în adevăr să privești cu sânge rece pe țărani murind de foame, prada exploataților, iar pe de altă parte să-i împiedeci de a emigră; ori una ori alta. Ori te îngrijești de viața lor, ori dă-le pașapoarte.

Este Statul român dispus să privească cu sânge rece perspectiva emigrațiunilor?

Sau să-și ia de normă ca din zece în zece ani să înădușe răscoalele țărănești în sânge?

Căci fără o soluție a chestiunii, nu este altă perspectivă. »Săptămâna«.

Din străinătate.

Noi greve famine. Deținuții politici din temnițele Rusiei sunt într-o continuă agitație, de când s'a adus în Dumă chestia amnestiării.

Mulți dintre ei au trimis telegrame deputaților Dumei, pentru a cere amnestierea în massă.

În urma conflictelor cauzate de acest incident în închisorile din Kostroma, Jekaterinoslav, Minsk, Kazan și Twer au început greva prin foame.

Proces contra deputaților socialiști germani. Împotriva membrilor fracțiunii socialiste a Reichstagului s'a intentat un proces pentru călcarea legii asociațiunilor.

Deputații au ținut de curând, în sala unui club, o adevărată întrunire, la care au participat 50 de membri ai partidului cari nu aparțin Reichstagului și în care întrunire s'a discutat despre chestiuni privitoare la partid, cari nu au fost anunțate prealabil, conform legilor asociațiunilor.

Jaurès, publică în revista germană »Märzt« un articol în care el, dă sfaturi partidului socialist german de a se uni cu liberalii, căruia Jaurès binevoiește chiar a le schița și un program.

Acest sfat gratuit și nici cerut al »tovarășului Jaurès« (»Genosse Jaurès«) a atras limbului socialist francez bătaia de joc a șefilor socialiști germani. Astfel ziarul socialist »Vorwärts« scrie că »genosse Jaures« nu cunoaște împrejurările partidului socialist german, și foarte mulțumește de sfat și adaogă ironic că »acest sfat nu e rău de loc, numai, din nenorocire, el a mai fost dat acum vre-o patru-zeci de ani«.

Tribunal rus compromis. Tribunalul militar rusesc din Moscva a judecat la moarte prin ștreang pe țăranul *Topelkin*, pentru că era implicat într-o spargere, de unde s'au furat 50 de ruble. Pentru un nou caz de spargere, acelaș *Topelkin* a fost din nou judecat la moarte.

După cetirea sentinței însă țăranul a declarat că a fost unealta poliției secrete pentru a înscena hoții și pe urmă a predă pe hoți poliției. Agentul poliției secrete *Koslov* i-a înmănuat bombe și arme pentru a organiza esproprieri în cari se, atragă revoluționari, cari pe urmă cădeau în cursă iar el scăpa totdeauna nepedepsit. De frica revoluționarilor *Topelkin* s'a adresat poliției secrete care l-a înaintat tribunalului militar.

Președintele tribunalului a refuzat să se ia la protocol denunțările lui *Topelkin*.

Apărătorii au părăsit ședința indignați. Procesul s'a casat.

Apărarea națională.

Mare adunare în Arad.

Uniți în cugete, uniți în simțiri.

Către alegătorii din Lugoj.

Defaimările presei ungurești.

Adunare româno-sârbo-germană în Vârșeț.

În șirul etapelor ce se perindă în lupta pentru apărarea națională intervine azi una, care desigur va rămânea una dintre cele mai momentuoase: *adunarea din Arad*. Publicăm la loc de frunte convocatorul adunării. Tot ce Aradul și puternicul său ținut are mai distins e iscălit în acest convocator. Conștiința înaltelor datorii față de neam, i-a reunit pe toți într'un singur mănunchiu. *Nimeni nu s'a retras dela datoria sfântă*. Rămâne, în chipul acesta și sub raportul local, istoric acest moment. Ani de-alungul au durat înverșunate și regretabile lupte fratricide între noi. Pe o vreme abea se mai puteau întruni trei patru oameni laolaltă, atât erau de ascuțite vrășmașiile. Am încercat de multe ori să le punem capăt, nici odată n'am reușit însă pe deplin. Iată însă că ceea ce n'a succes atâtor silințe bune, i-a succes ministrului Apponyi: **să ne facă pe toți una**. N'ar fi aceasta așa de capitală importanță, judecat numai ca simptom local. Ceea ce s'a petrecut însă în Arad se petrece pe toată întinderea pământului locuit de români. Dispar neînțelegerile, se pun capăt vrășmașiilor, amuțesc certurile, căci privirea tuturor ni este ațintită asupra primejdiei care ne amenință deopotrivă: pe buni și răi, pe dușman și prietin, pe toți câți ne numim români. Iar mântuirea residă în aceasta. Nu prin zidul impenetrabil va putea intra vre-odată în cetatea vieții noastre naționale vrășmașul, ci prin spărturile pe cari le va afla, prin poarta pe care îi va deschide-o largă nemernicia noastră. Primejdia numai atât e primejdie, câtă vreme nu o observăm, nu ne dăm seama de ea, dându-ne însă seamă și privindu-o în față să nu ne fie frică: *nu se pot distruge popoare prin legi și volnicii legislative*. Este în ori ce caz o foarte mică probabilitate ca legile miserabile ale ministrului Apponyi să aibă o viață mai lungă de cât cea a poporului român...

Actul impozant al convocatorului este la tot cazul și o chezășie că adunarea va fi măreață. Se va stăruie ca încât se poate fiecare comună românească să participe cu reprezentanți la adunare. Biroul instituit de conferența de azi va trimite și invitări speciale, placate, face însă apel și pe calea ziarului nostru, să-și fie de datorie fie-care fruntaș din cercurile amintite să contribuie la reușita adunării.

◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela *Schneider, Samu, juvaeriu în Szeged*. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

Conferența din Arad.

Azi la ora 3 după-amiază s'a ținut la otelul »Vas« conferența în chestia convocării adunării populare. Conferența a fost extraordinară de cercetată.

A presidiat dl *Mihail Veliciu*, iar conducerea procesului verbal i-s'a încredințat dlui *Sever Bocu*.

Deschizându-se ședința i-s'a acordat cuvântul deputatului național *Vasile Goldis*, care a făcut un expozeu al situației politice. Au luat mai mulți înși cuvânt, hotărându-se în fine unanim și cu mare însuflețire convocarea unei adunări mari de protestare care să întrunească toate cercurile electorale din comitatul Aradului pe ziua de 1 Aprilie st. n.

S'a ales apoi un birou compus din d-nii *Sever Bocu*, *Dr. Cornel Iancu*, *Dr. Iustin Marșieu*, *Ioan Costa*, *Ioan Moldovan*, *Dr. Iustin Suci*, *Nicolae Mihulin* și *George Stoica*.

Conferența a fost ridicată la 5¼.

Kossuth către alegătorii din Lugoj.

Ministrul de comerț Kossuth, în calitate (!) de șef al partidului kossuthist, a adresat alegătorilor din Lugoj o scrisoare, cerându-le să pună capăt desbinărilor și să voteze cu toții pe candidatul »maghiar«.

Românii încă pot, — și sperăm că vor și face — învăța ceva din scrisoarea lui Kossuth: să pună și ei capăt desbinărilor și să voteze cu toții pe candidatul român!

Dacă Kossuth crede, că așa se cuvine, ca ungarul să voteze numai pe un ungar, asta stă de sigur și pentru români: ei să voteze numai pe român.

Așa făcând vor binemerita dela întregul neam românesc, contrar vor câștiga... disprețul, chiar și a dlui — Kossuth.

Adunare româno-sârbă-germână.

Vestim cu multă bucurie, că grație activității fruntașilor români din Vârșeț (dr. *P. Zepeniag*, *Traian Oprea*, dr. *Proștean*, *Avr. Corcea*) e vorba să se pună acolo la cale un meeting de protestare româno-sârb și german. Atât germanii cât și sârbii de p'acolo sunt adecă împotriva proiectului de lege al contelui *Apponyi* și vor să deie expresiune nemulțumirii lor. Dintre sârbii mai de frunte din Vârșeț 140 au și înmănat deja lui dr. *Miletici* (radical, fost candidat) o adresă în care-l provoacă să ia măsuri de protestare.

Pe azi fruntașii celor trei naționalități țin conferință prealabilă. E aproape sigur că se vor înțelege să convoace împreună adunarea. Sârbii liberali au și aderat deja.

În caz când s'ar decide ca fiecare nație separat să țină adunare, românii ș'atunci vor convoca și pentru a vorbi au și invitat deja pe directorul nostru *Rusu Șirianu*, care a răspuns că merge cu plăcere.

Oláh szabadságharcz.

Așa zice mișcării țărănești din România — o mișcare agrară în definitiv — nrul mai nou din »Bud. H.«. Și, ca vrednică slugă a lui *Apponyi*, nu se poate stăpâni, să nu se îmbăleze și cu acest prilej, asupra valahului din țara ungară, cari deslipindu-se de Ungaria, s'ar auranca în bezna neculturi și sălbăticiei din România.

Și ambițiosul *Apponyi* n'ar avea pe cine să fericească cu proiectul seu atentator!

În acest loc ținem să pomenim și de faimele ce se răspândesc tot mai cu coarne prin cercuri de gazetari și de mici politicieni, ai capitalei, faime ce spun despre primejdia, nu cumva pe urma adunărilor

poporale organizate în contra proiectului lui *Apponyi*, țărani români din Ungaria, să prindă și ei poftă de răscoală, sub îndemnul veștilor sosite din Regat. Unii pretind a ști, că adunările populare sunt anume cu astfel de gânduri convocate. — Înregistrăm aceste știri cu bănuială, și cu teama, ca ele să nu fie născocite, pe urmă răspândite de presă, numai ca guvernul să aibă pretext de a opri adunările populare de protestare. Experiența din anul trecut: o stafie!

Greva muncitorilor de câmp.

Anul trecut a fost prima dată grevă de seceriș în Ungaria care cu mare greutate s'a putut localiza. Greva aceasta a avut ca urmare, că toți posesorii de pământ din toate comitatele au alcătuit reuniuni agronomice. Dar și muncitorii au început a-și strânge rândurile, așa că deja anul acesta o parte însemnată din ei sunt organizați. Urmarea organizației lor este, că ei n'au încheiat contract cu posesorii de pământ în condițiile dictate de aceștia, ci vor aștepta până la timpul secerișului, prin ceace ei, cred, că silesc pe posesorii să primească condițiile lor. Greva o organizează *L. Achim*, fostul deputat, care e șeful zis țărănesc, și a cărui mandat a fost nimicit anul trecut. Se crede că el se bazează și pe sprijinul socialiștilor internaționali, cu cari ar fi legat pact. *Achim* a ținut și un congres, la care 90 de comune au trimis delegați. Congresul a trimis circulare, tipărite în mai multe limbi, la toți conducătorii muncitorilor, în fiecare comună, provocându-i, ca numai atunci să încheie contractele cu posesorii, când e spicul deja galben. Provoacă aceasta a avut succes. Muncitorii din comitatele *Bichiș*, *Ciănad*, *Csongrád* și *Torontal* nu au prea încheiat contracte. Reuniunea agronomică din *Bichiș* a hotărât, că va aduce cult, muncitori din *China* pe timpul secerișului. Se vorbește și de o grevă generală a tuturor meseriașilor, la caz, că guvernul nu va pune la ordinea zilei proiectul despre votul universal, înaintea secerișului. Chiar și atunci amenință cu grevă generală, dacă guvernul ar încerca să modifice în spre mai rău proiectul lui *Kristoffy*.

Desmințiri.

Se desmințește știrea, adusă de toate ziarele, că *Liga* va ține adunări de protestare în contra proiectului lui *Apponyi*. — Prea pripită bucurie. De astea nu vor scăpa, îi asigurăm.

Asemenea se desmințește și vestea despre destituirea profesorilor *Iorga* și *Cuza*, răspândită prin izraelitul »Frankfurter Zeitung«. Inimoișii conducători planuiesc chiar pe ziua de azi (*Duminecă*) o imponentă adunare studentască.

Astfel, rând pe rând se vor desminți toate prostiile și calomniile presărate în lume de ripoteri și gazete ovreești, cum anunțul oficios pentru străinătate desmințește deja 99% din cruzimile și jafurile povestite de presa »maghiară«.

Ce desiluzie pentru biata »Bud. Hir!ap!«

Cu forța nu divorțăm.

Ăsta e principiul mai nou al oficiosului (p. 48-ști) »Budapest«: cu sila nu divorțăm. Dacă putem ajunge la învoire pașnică, ne desfacem de Austria, înființăm teritori vama independent — zice oficiosul. Dar dacă Austria nu vrea de bună voie, n'avem încotro, rămânem așa cum suntem — căci — ori cât suntem în drept a ne divorța fără de a o mai întreba — dacă ea se supără, poate să ne facă mult rău, cu represaliile ce-i stau la îndemână«.

Așa. Și pentru constatarea asta a fost nevoie de atâtea svârcoliri? Ce zice la asta Voivodul Ardealului, *Stefan Apáthy*, care pornește acum cruciadă?

Kossuth F. însă nu a rămas de minciună. Iată avem o declarație categorică, până la Paști.

Kuropatkin judecat de un oficer de stat-major german.

Cunoscutul scriitor militar german, colonelul *Gaedke* și-a dat și el părerea despre tactica urmată de *Kuropatkin* — fostul generalisim rus în campania din *Mandciuria*.

Criticul german — a cărui părere o vom vedea mai jos — e mult mai aspră decât generalul francez *Zurlinden* și lucrul se explică până la un punct, deoarece *Gaedke* nu putea să aibă menajamentul pe care l-a avut *Zurlinden* pentru generalisimul unei armate a unei națiuni aliate ca Franța.

Dacă e sever însă, *Gaedke* e și drept în multe privințe. Iată în rezumat, care e părerea eminentului ofițer german:

Soarta generalilor bătuți nu e de invidiat.

Indiferența și chiar și blestemul mulțimii, le e partea lor. De multe ori sunt făcuți responsabili și de dezastrile ce, după dreptate, n'ar trebui să li-se pună în socoteala lor. Așa s'a întâmplat și cu nenorocitul general *Benedek*, care a pierdut campania din 1866. El nu fusese atât de incapabil și de ridicul cum l-a considerat opinia publică.

Din contră în seria generalilor învinși face o figură demnă, căci nu era un simplu »trupier«, ba chiar era dotat cu oare care cultură superioară. Dar dacă n'a excelat pe câmpul de luptă, în tot cazul *Benedek* poate servi ca model pentru toate timpurile ca generalul resemnat.

El a lăsat fără răspuns toate atacurile, toate ocările ce i-s'au făcut; el a tăcut, și cu tăcerea sa a acoperit și păcatele altora.

Ba ceva mai mult: generalul *Benedek* a luat măsuri ca să tacă și după moarte, distrugând toate hârtiile ce ar fi putut compromite multă lume.

Un antipod al învinsului *Benedek* e și mai învinsul *Kuropatkin*.

»Acest cel mai bătut general care s'a văzut vre-odată e un unicum în istoria războaielor, căci a compromis definitiv o situațiune splendidă, ce încredințată pe mâinile altuia, ar fi condus-o la un mareș triumf«, scrie *Gaedke*.

Și apoi continuă:

»Cu toate acestea el nu s'a inspirat de exemplul lui *Benedek*, ci a găsit cu cale să vorbească... în patru volume, în cari atribue altora incapacitatea sa fenomenală, fără să uite însă ca sa-și asigure sie-și un rol rezervat.

Când consimte să mărturisească, că a făcut și el greșeli acestea o face în așa mod ca greșelile sale să pară disparente pe lângă ale altora.

La începutul campaniei a fost destul de șiret ca să ceară dela poporul rusesc: răbdare, răbdare și iar răbdare, și să se prepare pentru un rășoi ce va dura cel puțin trei ani de zile!

După aceste premise a promis apoi că va face totul pentruca japonezii să fie dați afară din *Mandciuria* și că *Coreea* va fi cucerită.

Când colo, rășoiul care era să fie ținut cel puțin trei ani, s'a terminat după 20 luni în modul cel mai lamentabil.

Și la toate acestea ce avu de zis »bravul general?«. Că vina e a guvernului rus, care... a încheiat pacea, că »dacă nu încheia pacea, le-ar fi arătat el japonezilor, trăgându-le o bătaie cum nu s'a mai pomenit în istorie«.

Realitatea e însă, că el este un general care va rămânea unic în istoria lumii, spune colonelul *Gaedke*.

Și adaugă:

Cât timpul rășoiul era în studiul preliminarilor și nu se putea aștepta nimeni la evenimente decisive, forțele rusești erau superioare, chiar zdrobitoare în ochii lui *Kuropatkin*. Dar îndată ce lucrurile luară o turnură serioasă, și sosi oara deciziunilor virile, i-s'a făcut inima cât un purece și cu ochii se uita în deșert.

Între bătăliile dela *Wafanku* și *Lyao-Yang* le-a promis trupelor sale de două ori că nu va mai bate în retragere, și totuși a doua zi după promisiunile sale solemne a și dat ordinul de retragere.

În bătăliile dela *Lyao-Yang* el a avut o superioritate încontenstabilă; trupele sale respinsese toate atacurile japonezilor, generalul *Oku* deja își expediase bagajele pentru ca să nu cază în mâinile rușilor, — și el n'a știut să se folosească de acel moment așa de propice pentru a câștiga o victorie.

Kuropatkin a fost omul proclamațiilor bombastice. Când se retrage 15 kilometri înapoi, după o luptă care durase zece zile le dorește japonezilor »încă câteva lecții de acestea!«.

Bătălia dela Sandepu s'a perdut din cauza ezitațiilor lui Kuropatkin; marea bătălie dela Mukden s'a perdut deasemenea din cauza lui, pentru-că n'a știut ce forțe aveau japonezii ca să-i opună. Greoaia sa tactică de războiu precum și ordinele lui de neînțeles îngreunau subordonanților săi executarea lor. Pasivitatea lui a fost dezastruoasă pentru armata rusească. Pe lângă toate acestea se mai adaugă apoi și reaua lui credință, ce zăpăcea și indigna și mai tare pe generalii ruși destul de desorientați și de altminterlea.

În toată durata campaniei, nici odată, dar nici odată Kuropatkin n'a știut exact raportul dintre armata sa și armata inamicului.

Serviciul de informație nu era tocmai atât de defectuos pe cât pretinde el, dar el nu ținea socoteală de știrile ce nu-i conveneau. Nici odată n'a avut în mod serios gândul să obție o victorie, ci preocuparea lui constantă a fost să-și păstreze trupele.

Nu e exact că trupele lui nu erau capabile de a da un atac. El dispune de un efectiv escelent.

»Eu — continuă Gaedke — sunt de părere că japonezii nu-și datoresc victoria exclusiv numai numărului, ci mai mult calității conducerii trupelor.

Toată campania din Mandciuria nu e decât o victorie a strategiei rusești. Situațiunea trupelor ruse în lunile Maiu, Iunie — pe la mijlocul lui Iunie și Iulie, — la finele lui August 1904 și pe la finele lui Ianuarie 1905 a fost atât de avantajată, încât victoria părea nu ca o amăgitoare Fata Morgana ci ca ceva plastic, să o prinzi cu mâna; dar cunctatorul și indecisul Kuropatkin n'a știut s'o înhațe pe capricioasa Victoria. El n'a cunoscut valoarea timpului, și a lucrat totdeauna așa ca și când inamicii aveau să-l aștepte pe dânsul ca să înceapă lupta.

Lazar Carnot a fost supranumit de francezi organizatorul victoriilor, ei bine Kuropatkin e organizatorul dezastrelor; el va purta epitetul de organizatorul »bateriilor în retragere«. Se ferească D-zeu pe o națiune de astfel de purtători de războiu. Ei vor perde toate campaniile.

NOUTĂȚI.

A R A D, 24 Martie 1907

— **Știre personală.** Fiind bolnav, în cât nu poate părăsi odaia, directorul nostru Ioan Russu Șirianu, n'a putut pleca la adunarea din Săn-Nicolăul român (Bihor), unde fusese invitat și avea dorința să meargă.

— **La temniță.** »Libertatea« din Orăștie scrie: Mercuri în 20 Martie a plecat la Seghedin, pentru a-și începe Joi în 21 Martie pedeapsa de trei luni arest, dl Stefan Pop, redactorul responsabil al »Libertății«, osândit pentru 2 notițe din toiul alegerilor de deputat din anul trecut.

Iar noi tot Joi în 21 Martie am primit poruncă dela vicișpanul comitatului, că cu rentoarcerea poștei, așa dară nici 24 ore așteptare, să-i trimitem cele 800 cor., cu care a fost pedepsită foaia în procesul dlui Pop, că de unde nu, ne ia din cauză (și atunci înceată a mai putea scrie politică)!

† **Dionisiu Făgărășianu**, unul dintre cei mai stimați și simpatici profesori ai școalelor secund. rom. din Brașov, a încetat din viață alături noaptea la orele 11½ în locuința sa din Strada Cimiterului. O boală grea, pricinuită de un sarcasm, ce s'a format în stomac, i-a pus capăt vieții.

Mult regretatul Făgărășianu s'a născut în comuna Drăguș la 1855 și după terminarea studiilor academice a fost angajat la gimnaziul din Brașov ca profesor și catechet, muncind 23 de ani cu mare zel și tragere de inimă în această carieră. A fost un om model, atât ca profesor, cât și în viața particulară, iubit și stimat deopotrivă de colegii și prietini săi, cât și de numeroșii elevi, cărora le-a fost un adevărat părinte sufletesc. În timpul său liber a scris mai multe cărți școlare, numeroase publicațiuni pedagogice și scrieri morale. În anul 1888 a înființat fondul

pentru elevii bolnavi și săraci dela școalele noastre medii, care s'a urcat până azi la suma frumoasă de aproape 10.000 cor. Ieri la orele 4 p. m. corpul neînsuflit al lui Dionisiu Făgărășianu, a a fost transportat în paraclisul bisericii Sf. Nicolae. Carul mortuar a fost urmat de elevii școalelor secundare, de membrii corpului profesoral și de numeroși amici și cunoscuți. Înmormântarea se va face Duminecă la orele 3 p. m. Familia și corpul profesoral au dat anunțuri funebre. În loc de cunună eternă corpul profesoral a dăruit fondului școlărilor săraci și bolnavi suma de 50 cor. Odihnească în pace și în veci amintirea lui!

— **Președintele Statelor-Unite**, Roosevelt a numit o comisiune, care să studieze cestiunea exploatării raționale a cursurilor de apă.

Într'o scrisoare pe care o adresează comisiei, Roosevelt declară că drumurile de fier nu sunt suficiente pentru transportul grânelor și produselor industriale și că e nevoie a se stabili un sistem de transporturi pe apă.

— **Oficerii francezi pentru războiu cu Germania.** Colonelul Gött dela regimentul 26 de infanterie, aslațian de origine, cu ocazia trecerii sale în rezervă și-a luat rămas bun dela regiment, în prezența generalului Baillond, comandantul al 20-lea corp de armată, zicând între altele:

»E o adevărată supărare pentru mine, că nu mi-s'a dat ocazia înainte de sfârșitul carierei mele să isbucnescă mult așteptatul războiu, care să ne redea cele 2 provincii pierdute (Alsația și Lotaringia, alipite la Germania în urma războiului dela 1870—71). Înainte cu doi ani, credeam, că a sosit momentul. Visul meu nu s'a împlinit din nenorocire, totuși sperăm, că acest războiu va isbucni într'o bună zi și atunci regimentul 26 de infanterie va ști să-și facă datoria.

A răspuns generalul Baillond zicând:

»Într'adevăr la 1905 eram aproape de isbucnirea războiului. Această situație mult așteptată de soldatul francez, va putea reveni și atunci sunt convins, că regimentul 26 cu celelalte regimente împreună ne va restitui provinciile pierdute.

O pace perpetuă între cele două state mari vecine, nu poate exista, din cauza urei do rassă și mai ales francezii nu vor ierta nici-odată Germaniei răpirea celor două provincii și a celor 5 miliarde de aur.

Acum doi ani chestia Marocului încordase mult relațiunile și numai demisiunii Cabinetului francez i-se poate datoră pacea.

— **Un inginer vestit.** Siegfried Popper, căruia i-s'a dat rangul de general, în zilele acestea se va retrage din serviciul activ al flotei de război. Popper e unul dintre cei mai distinși ingineri, actuali, constructor de corăbii, vestit și în străinătate. Se poate considera drept creatorul flotei moderne austriace. El a făcut și planurile celor din urmă trei vapoare mari de războiu. Pentru meritele lui Maj. Sa l'a decorat cu un înalt ordin și i-a dat titlul de general.

— **Alcoolul.** După A. Delbrück — citat de dl dr. Proca — iată care e consumația anuală a alcoolului de cap locuitor. Franța 16 litri, Belgia 13,4, Italia 13,2, Elveția 11,9, Danemarca 11,8 Germania 11,2, Austria-Ungaria 9,5, Anglia 9,2. Țările de jos 6,9, Statele-Unite 6,0, Suedia 5,4, Rusia 3,8, Norvegia 3,3, Bulgaria 3,0.

Cifra relativă la România ar fi vecină cu aceea a Svediei.

— **Un tenor scump plătit.** Din New-York se scrie, că tenorul italian Caruso, cu tot cunoscutul scandal, a fost angajat cu contract la New-York, pe patru ani cu patru milioane.

— **Teribilă catastrofă în teatrul din Odessa.** În orașul rus dela Marea Neagră Odessa, s'a întâmplat o groaznică catastrofă cu ocazia unei reprezentări de binefacere dată în sala hotelului Sf. Petersburg. Se jucă de copii de câte 10 ani feriala »Fulgi de zăpadă«. Deodată fulgii de vată cari cădeau din greu asupra copiilor pe scenă au luat foc și în câteva secunde întregă scena era cuprinsă de flăcări.

Întregă sala s'a transformat într'un tablou înfiorător. Sbierele desperate și chiuituri înăbușau văzduhul.

Au ars nouă copii și vr'o zece au fost grav răniți. Multe mame au înebunit de durere, — și de spaimă.

— **Pinderea unui hoț celebru.** În 17 Ianuarie s'a furat în Havre, de pe vaporul »Savoie«, care venea din New-York, conținutul unui sac de poștă, în care se aflau 128 de scrisori cu bani, și în locul lor s'au pus epistole simple. Suma furată în bancnote și hârtii de valoare, se urca la 2 milioane de franci. S'a căutat multă vreme hoțul isteț, până când poliției din Paris i-a succes să pună mâna pe un Alfons Rousseau, care a mărturisit, că și el are parte la furt, dar nu voiește să mărturisească că el e singurul autor. Rousseau, care în Paris e cunoscut sub numele de »le craneur«, de mult e supraveghiat, deoare-ce le-a fost suspect, că din călătoria prin Londra s'a reîntors cu o sumă mare de bani, pe care a perdut-o la alergări de cai și alte jocuri. Cu ocazia reîntoarcerii lui dintr'o călătorie l'au deținut la una din găurile Parisului. Făcându-i perchiziție prin geamantane, nu s'a găsit nimic, afară de recvizite de drum.

Când însă i-au vizitat buzunarele s'a găsit nu mai puțin decât cecuri americane în valoare de 240.000 franci, după cari s'a constatat că sunt din valorile ce s'au furat de pe vaporul »Savoie«.

— **O întîmpinare.** Pentru a dovedi absolută imparțialitate și respect pentru libertatea discuțiunii, publicăm următoarele:

Într'una dintre rubricile noutăților N-rului 42 a prețuitului jurnal »Tribuna« din a. c. apărut la 7 Martie st. n. publicați câteva note despre sfințirea bisericii din Sărând (Bihor) primite din afară.

Raportorul constată bucuria ce-a impresionat pe cei de față și prin aceasta constată adevărul, cu nimica mai mult sau mai puțin — dlui însă merge și mai departe, căci pentru Dsa »bucuria n'a putut fi fără puțină« amărălă. Mă mângăie însă împrejurarea, că pentru D-lui a produs amărălă prezența vrednicului și de popor mult iubitului notar cercual, a cărui prezență nu numai în poporul, ce s'a edificat biserica, ce și între poporul și inteligența străină a produs o viață complăcere, căci el de și om străin de religiunea noastră, are partea leului în jurul zidirei acestei biserici.

Prezența acestui vrednic notar n'au amărit multe suflete, — precum constată raportul — ce l'au amărit poate pe D-lui singur, D-zeu știe din ce cauză, vin a crede că numai personală — că au stat în fruntea mesei, constat că locul ce compete l'a ocupat, iar ceilalți d-ni preoți și preuțese încă au stat la locurile ce li-s'au convenit.

Că au fost primit domnul notar la masă cu »măguliri și căciuliri« precum se constată în raport, n'am ce-i face, și aci bagseamă în urma vredniciei personale și a respectului ce datorim și străinilor au fost astfel tractat, căci la masă mai toți cei prezenți au fost buni cunoscuți ai dlui și fiecare a fost calm de a ști ce face și ce vorbește.

Împrejurarea, că pe fostul adm. parohial, care în decurs de 10 ani a păstorit aceasta parohie nu l-au onorat cu nici un toast, dl raportor e rugat să revină la aceasta temă și să și-o esplice, căci — precum observ — d-lui mai bine îi cunoaște meritele oficioase și vrednicia personală. Dacă d-lui a aflat aceasta omisiune, păcat că nu, s'a ridicat d-lui cuvântul, căci împedecat sau îndemnat de a toasta nu au fost nime și astfel liniștit putea vorbi. — Eu unul nu-i cunosc vredniciile.

Ca încheiere raportorul provoacă opinia publică, asupra »convenitei stime ce datorim feșelor bisericesti, căci pe a lor umeri se lasă cu greu lupta existenței noastre«. Mai zice: »să se ia în socotință poziția preoților față de alt funcționar, în cazul concret notarăș«. Frumoase cuvinte cu cari și eu din principiu mă identific, să-mi fie însă permis a constată, că precum fiecare om în societatea ce se află așa și preotul înaintea opiniunii publice și a poporului ce conduce, el singur prin faptele și conduita sa își asigură respectul, iubirea și stima ce i-o revindică foarte just raportorul.

În jurul acestei teme s'ar putea trata și mai mult, dar în interesul păcii să ne fie destule aceste constatări. Fie-care dintre noi să fie la culmea chemării sale, și nu ne vom mai căi.

Sărând la 14 Martie st. n. 1907. Cu stimă Iosif Crainic, preot-învățător.

— **Pantofiorii moștenitorului de tron al Italiei.** Ziarele italiene aduc întâmplarea petrecută între cei trei mici copilași ai părechei regale

italiene. Această întâmplare a povestit-o însăși regina Elena mosafirilor ei în zilele trecute. Princesele Iolanda și Mafalda își petrec mai bine când pot face glume cu micul lor frate, prințul Umberto. Le place să-i pună la încercare inteligența. Odată princesa Iolanda, a voit să se convingă dacă frățiorul ei știe să deosebească culorile și le știe numele. I-a arătat un taberette și-l întreabă pe micul Umberto:

- Ce culoare are aceasta?
- Roșie, — răspunde cel întrebat.
- Dar scaunul acesta?
- Verde.

Atunci începu să continue întrebările mica Mafalda.

— Dar pantofii ce culoare au, spune-mi dacă ști?

Prințisorul privi cu atențiune la micii pantofi, își încreți fruntea, își mușcă buzele, dar nu răspunde. Surorile considerau tăcerea lui drept neștiință și erau aproape să-l batjocorească. Dar micul Umberto nu se dădu învins, ci-și încordă creierii încât se roși la față. În sfârșit strigă învingător:

— Pantofii mei sunt de culoare: »marron glacé« (castane zaharate).

Răspunsul fu un ris răsunător, ceea ce îl supără pe moștenitorul de tron al Italiei, și începu a plânge. Surorile încearcă să-l împace când tocmai intră mama lor, regina Elena, ca să aplaneze discuția. După ce întreabă pe fiecare asupra chestiei, fu nevoită să dea dreptate prințului Umberto. Pantofii micului prinț într'adevăr aveau culoare castanie, iar cuvântul zaharat se referă la locul care-i da lustru; de altcum castanele zaharate sunt zaharicalele de predilecție ale prințului.

— In Arad, strada Forray în palatul contelui Nádasdy, orologierul și juvraul Zinner Vilmos vinde tot felul de oroloage și juvaerice.

— Au sosit biuturile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacamuri de argint. Oroloage de buzunar de aur, argint și oțel. Un departament separat se găsesc fabricațiuni de argint china de prima calitate.

Grallert S. és fia, Arad, Piața Andrássy nr. 22.

— In cinci minute își poate face oii cine rum cognac, licor de cel mai gustos. Materiile necesare se pot procura exclusiv în Drogheria orașenească (Ujvárosi drogeria) Oradea-mare (Nagyvárad) Szent László-tér.

Necesarele pentru 1 literă rum 32 fil.
 » » » 1 » cognac 40 fil.
 » » » 1 » licor 50 fil.

BIBLIOGRAFIE.

— »Lucașfărușul« nr. 4—5 are următorul sumar: Dr. I. Lupaș din istoria școlilor noastre. Z. Bârsan: O noapte de demult (poezie.) Nic. A. Berindei Intâlnire. G. Noapte (poezie după Carducci). Z. Bârsan Carlo Goldoni. Al doilea centenar dela nașterea sa. Gh. T. Din popor: Cântecul Salomieii. Emil Isac Pastel de iarna. Maria Cunțan Povestea Dorului (poezie) ** Un centenar american. Octavian Goga Ioan Crășmarul (poezie.) I. Borcia Iiigenia în Taurida de Goethe. Act. III. Scena întâia. G. Bogdan Duică Scrisori din București (VIII): Convorbiri literare: Colaboratorii noi. M. S. Râmniceanu Polemice. (Răspuns dlui G. Ibrăileanu). Liliac Căutec (poezie). * * * Giosuè Carducci. Cronica: Incercări, Crădina de copii, Sculptorul Brâncuș, Ardeleanofobii, Rătăcirii, Premiul Lucașfărușului, Știri.

Poșta Redacției și Administrației.

Ilustrațiuni: C. Brâncuș: 2 Studii, Copilul Carlo Goldoni, H. W. Longellow, G. Carducci, C. Brâncuș.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 21 Martie 1907

INCHEEREA la 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.) 7-68—7-69
 Secară pe Aprilie 1907 6-68—6-69
 Ovăs pe 1907 7-79—7-80
 Cucuruz pe Maiu 1907 5-27—5-28
 Grâu pe Octomb. 1907 8-05—8-05

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907. 7-69—7-80
 Secară pe Aprilie 1907 6-65—6-66
 Ovăs pe Aprilie 1907 7-81—7-82
 Cucuruz pe 1907 5-28—5-29
 Grâu pe Octomb. 1907 8-08—8-09

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Piața din Arad.

Cursul spiritului.

Spirit rafinat en gros	159
» » detail	162
Spirit brut en gros	158
» » detail	159
Lături uscate per kilg.	16

Piața din Aradul nou.

500—600 mm. Grâu	6-93—7-05
400—500 » Cucuruz	4-50—4-60
Semnare nominală, Ovăs	6-20—6-30
» » Orz	5-80—9-—
» » Secară	5-50—5-60

Prețurile în coroane, per kgr.

III. Târgul de porci Kőbánya.

(Raportul halei comerciale din Budapesta—Kőbánya)

Prețuri de porci grași: Porci ungari de prima calitate
 Bătrâni, grei (părechea peste 400 kilg.) ——— fil. Tineri, grei (părechea peste 320 kilg.) 148 — 139 fil. Tineri mijlocii (părechea 251 — 320 kilg.) 148 — 149 fil. Tineri ușori (părechea până la 250 kilg.) 148 — 150 fil.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Află aplicare doi culegători tipografi

pe lângă leafa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

De ce

Emulsiunea lui Scott este preferata untorei de pește obicinuite, fiind-că untura de pește cauzează greutate de mistuire, și organismul numai o parte mică din untura de pește absoarbe. Emulsiunea lui Scott descompune untura în picăturile cele mai fine, așa că și stomacul cel mai slăbit în forma aceasta o poate ușor mistui. In urma aceasta contribuie mult la nutriție (5).

Semnul, că Emulsiunea lui Scott e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

EMULZIUNEA lui SCOTT,

se află în fie-care apotecă.

Prețul unui flacon original G. 2-50

Să nu mai suferi nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégszesz).

E singura mângâiere pentru cei ce sufer de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Pánczélcséh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu multă plăcere; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

!Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul Spirit de ghiată a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégszesz)

cu întoarcerea postei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

Atkár

Bander Gábor, măsur.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat spiritul de ghiată.

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Să ne ferim de imitațiuni.

Se fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați,
juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții -- -- și mai ieftine prețuri la -- --

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

● Filiala în Piața libertății Nro. 1. ●

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână
MAFĂ NOUĂ!

Telefon Nro. 534.

Marfa bună, prețuri ieftine, serviciul punctual

Nimeni să nu joace la nici un fel de loterie până nu cere informații dela

V A L U T A B A N K

Budapest, Váci-körút 48.

Căutăm agenți în provincie pe lângă condiții foarte favorabile.

Correspondență în limba română.

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix”.

Ioan Francisc Kwizda

furnizorul curței c.-reg. austro-ung., reg. române și prios. bulgare

farmacist cercual în Korneuburg (lângă Viena).

Prav de Korneuburg al lui Kwizda pentru nutreirea vitelor

Este mijloc de hrană pentru cal, vite cor-nute și oi. În cele mai multe grajuri se folosește de 5 ani la lipsă de hă-miseală, împotriva mistuirii rele, pen-tru îmbunătățirea la telui și pentru ur-oarea cantității de lapte a vacilor. Pre-țul unei cutii 1.40 cor., o jumătate cutie costă 70 fil.

Veritabil e numai cel provăzut cu breveta mai sus. Preț-curent ilus-trate să trimit gratuit și franco.

Deposit general: farmacia lui Iosif Török, Buda-pest, VI, Király-utva 12 și Andrassy-út 26 II.

Vlăstare pentru gard viu,

Vlăstare Gleditschia

cresc repede în ori ce pământ, rezistă prin spinii lor deși oamenilor, precum și animalelor, trăiesc 70—80 ani, pot fi îndesuiți ca să nu poată străbate prin gardul viu hoarale, porcii, etc. Gard vecinic, impenetrabil, Avantajul principal e totuși că pot fi sădite până la mijlocul lui Maiu cu cel mai bun succes, căci vlăstarii se păstrează în pivnița rece. Regulele de sădire și îngrijire, tipărite le trimit bucuos la cerere. Dacă vlăstarele de gard viu nu corespund atunci trimit **garduri de sîrmă**, fabricatul cel mai perfect, 100, 150, 200 cm. lățime, ieftin.

Frunzar de vițe de vie e cea mai frumoasă-podoabă a fiecărei case. O colecție constă din 8 soiuri, conținând 20 rădăcini, o rădăcină aduce 2—300 struguri.

Vlăstare de vițe de vie pentru întregirea lipselor de struguri pen-tru masă în 60 de feluri

f. exelente de vin și desert, sortate în modul cel mai riguros, exemplare perfect dezvoltate, cu rădăcini moi de cel mai curat soi.

Delaware viță netedă, care încolțește în fiecare oară, numai soiul cel mai nobil, am sădit acum 18 ani 40 jughere. Un jugăr dă 35 hectolitri vinul e dulce, tare, nu tre-bue astupat nici udat. La tratamentul lui nu-ți trebuie nici o știință, de aceia mulți cultivatori de vin învățați îl dușmănesc.

Descriere mai detaliată pe lângă Cata-loage ilustrate, cu conținut instructiv și orientare despre toate, trimite gratis și franco:

Nagy Gábor,

mare proprietar de vii, Nagy-Kágya.

Correspondență în toate limbile.

Ladányi Ferenc

AURAR ȘI JUVELIER

Temesvár (Timișoara) Belváros
strada Jenő főherceg 11 (casa Koch).

Asortiment bogat

În articli de aur și argint și bijutării

în execuția cea mai modernă, cu prețuri moderate.

Atelier special pentru lucrări nouă și repa-raturi, aurituri de unelte bisericesti etc. etc.

Aur, argint și platină veche

se schimbă ori se cumpără cu prețul cel mai mare.

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nesticăcioasă alifie pentru înfrumșetare, în-trebuindu-se atât ziua cât și sara. Delătu-ră totfelul de pete, precum: pistrii, pete de ficat, casuri și buburuze, beșicătură și pre-ciugiuni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată. SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuința și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbenă. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumșetare înafen-tiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate, pentru că delătură încrețiturii și redă o față tină.

Prețul: Crema Lotus Cor. 1.—
Sapunul „Floare Lotus, flacon mare” 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mic ” 2.—
” ” ” ” flacon mic ” 1.—

Magazinul principal: în grănăția de pălării pentru doamne:

A „Párisi nőhöz”,

SZEGED, Iskola-ut 13 sz.

Comande din provincie pe lângă rambursă.
Vanzătorilor prețuri scăzute.

Permis prin decretul ministerului de interne, nr. 41994.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de frum-sețare la expoziția din 1900 Paris a fost premia-tă.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. **Un borcan 1 cor. 40 fil.**

Pudra Regina se recoman-dă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. **O șcutulă 1 cor. 40 fil.**

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. **O bucată 70 fil.**

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar
SZEGED, Petöfi Sugár-ut

și la Török József, apotecar, Budapest, Király utca.

Fondată în 1850.

Am onorul a recomanda onnorațiilor eco-nomi

**sămânțele mele cele mai
escelente.**

Trifoiu magyar visitat de stat și liber de aranca, **trifoiu roșu de Stiria.**

Soiurile veritabile și originale premiate de napi și de fânățe.

Sămânță de Oberndorff rotundă, roșie

urieșe de Mammuth, de Eckendorf. Do-

bițe de masline în formă de butelie Ideal.

Amestec de sămânță de iarbă pentru pașiște.

Iarbă engleză, mohor, mazăre, pisat-piparcă, sămânță de cânepă.

Atrag atenția economilor și negustorilor asupra prețurilor mele moderate.

Sămânțele cele mai bune de verdețuri flori și cartofi.

Așteptând comanda onoratului public cu cea mai mare promptitudine sunt cu deosebită stimă

Dell'orto Károly

negustor de sămânțe la „Coroana verde” („Zöld koszorú”)

Nagyvárad, Sz. László-tér.

La dorință trimit preiscurante ilustrate gratuit.

Comande din provincie le efectueșc prompt și punc-tual fără spese de împachetare.

A V I S.
Un candidat de avocat
 află aplicare
 în cancelaria avocatului
Dr. Joan Papp, Brád.

✦ **CIMBALMĂ** ✦
 se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „ȘCOALA” de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit

VARGA PÁL
 fabricant de cimbalmă și de muzice
MAKÓ (casa proprie).

Dacă vrei să cumperi
ghete bune și țititoare
 de lângă prețuri ieftine
 să te adresezi la pantofarul

Czernóczy Mihály
 ARAD, str Kossuth nr. 67
 care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.
 Comandă după măsură se fac prompt și ieftin.

Cel mai mare galonar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné
 prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe
SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane, crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

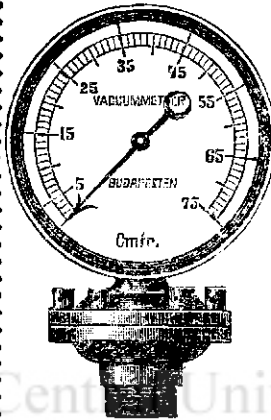
Industria natională!

Să sprijinim industria țării noastre!

Serviciu repede, prompt și ieftin!

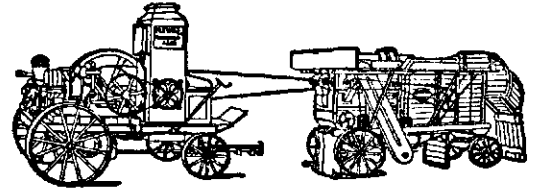
Perlfaszter Sándor

mechanic de cumpene și măsurî atmosferice
 BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsurî atmosferice în deosebite chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, măsurătoare pneumatice (pneumometre), hidro- și pirometre. Măsurî elastice, nivelatoare, termometre
 Primesc reparaturi cu garanția de un an. Comandele din provincie le efectuează punctual și prompt.
 Ceasornicele de controlă le repară cu garanția de 3 ani.
 Prețuri curente gratis și franco.

Numai adevăratele
motoare și locomobile „PLEWA”
 au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumul pe oră 2-3 flori olea necultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminară gratuit. — Condițiuni, solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B. motorspecialista**
 Budapest, V., Lipót-körút nr. 15.
 Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și să păstrați.

● În mai multe expoziții premiat cu primele premii. ●

Nrul telef. 489.

Prima fabrică de căruță de pe câmpie

Ij. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4.
 (Urmarea str Maros)

Magazin mare permanent din diferite

caruță noi domnești

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte
 avantajoase

caruță folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, sănii ect. ect. ...)

Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

Mașini și biciclete pe rate mici lunare.

Deposit de mașini de cusut de fabrică în Timișoara.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.

Cont de casă de păstrare la posta reg. ung. și curs Clearing nr. 10.895.

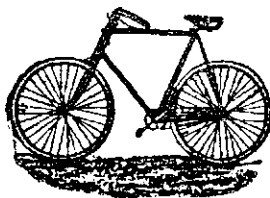
Telefon 577. Adresa de telegramă: Ladányi Izsó

Deposit de mașini de cusut, de brodat, de biciclete, de biciclete cu motor și de părțile lor constitutive.

Mașini de cusut Singer, cu moeici rotunde, Central Borblb (Zentral Boblin) Wheeler-Wilson cu suluri elastice, de familie și pentru măestri,

Asortiment mare de mătăsă de brodat cu mașina.

Deposit din fabricatele fabricilor Rast și Gasser de mașini de cusut, și ale lui Sander și Graff de mașini de brodat. Stabiliment propriu de reparaturi pentru biciclete.

Am on. a aduce la cunoștința p. t. public, că m'am reîntors din călătoria de studiu din Paris și Viena și în piața Andrassy-tér nr. 8 (ușa 5, casa Gebhart)

am deschis

Un salon de pălării și gală de dame

și efectuează ori-ce lucru de branșă aceasta cu gust deplin și foarte frumos. Asemenea țin permanent în deposit pălării gata de dame.

Reparaturile le fac iute și exact.

Cu stimă:

Fischer Dóra, Andrassy-tér Nr. 8.

vitrinele mele se pot vede permanent n ontătile demoda cea mai cu gust provăzute cu prețurile cele mai concurabile.

Fondat la 1860

MUNZI. ARAD

Telefon de stat Nr. 213

Am noutăți surprinzătoare de pălării pentru sezonul de primăvară și vară.

prăvălie de pălării și modă de domni
 Furnisorul corpului ofițeresc dela regimentului ces. regesc Nr. 33.

PĂLĂRIE „RECLAM”
 (calitate distinsă) 3 Cor. — fil.

Pălărie format șic culoarea cea mai frumoasă 4 Cor.

Ciorapi de primăvară și vară de legătura cea mai tare.

3 părechi de culoare închise sau colorate deschise 1 Cor. 50 fil.

3 părechi eleg. color. și vârgate la modă 1 Cor. 80 fil.

3 părechi închise sau colorate mătăsii 2 Cor. 20 fil.

3 părechi de calitate I-a vârgată 2 Cor. 80 fil.

Furnisorul funcționarilor de stat.

Cămașă

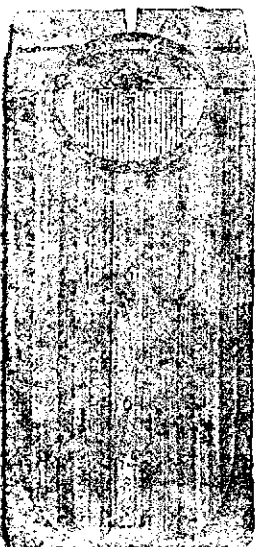
de modă colorată
 cu piept încrețit (imitație de batist) bucată 3 Cor. 30 fil.

Cămașă de modă colorată pentru turiști și călători (imitație de batist) . . . 3 Cor. 30 fil.

Cămașă de modă colorată pentru turiști și călători (zefir englez) bucată . . 4 Cor. 40 fil.

Primes albituri după croitura cea mai perfectă.

Furnisorul funcționarilor de stat.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că în Arad,
strada Weitzer János nr. 10 (casa dr. Robitsek)
am deschis

un salon

unde **toilette** bune și
pregătesc foarte ele-

gante di stofe engleze și franceze cu prețurile cele mai moderate.
Experiențele atât eu cât și femeia mea am câștigat în orașe mai mari.
Totodată aduc la cunoștința onor public, că în salonul meu
se poate învăța a croi modern în cel mai scurt timp.

Cerând sprijinul onor. public, sunt

cu stimă: **Weisz Samu**, croitori de haine femeiești.

Se primesc fete cu plată și învățăcele.

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Avis!**Avis!**

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că

berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor recerințelor moderne. Din ziua
aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a pri-
mei societăți ungurești pe acții așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe
lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor
moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA

DE CLOPOTE

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

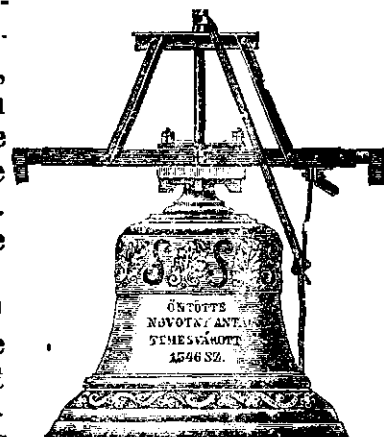
TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la
turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clo-
pote întregi, armonioase, pe ga-
ranție de mai mulți ani provă-
zute cu ajustări de fer bătut,
construite spre a le întoarce cu
ușurință în orice parte îndată ce
clopotele sunt bătute de o lăture
fiind astfel mântuite de crepare.
Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate
în mai multe rânduri, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cu găuri ca figura S
și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu,
astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton
cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă-
tător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturii ilustrate gratis.

Predare de prăvălie.

Am onorul a aduce la cunoștința onoraților mei cum-
părători și comandanți, că

mi-am predat

prăvălia

cu întreg asortimentul

dlui Bretska Károly.

Drept acea rog pe onor. mei cumpărători și coman-
danți, ca pe urmașul meu, care va conduce prăvălia sub
numele de SEELINGER M. M. UTÓDA, să-l distingă cu aten-
ția și prețuita comandă.

Pentru părtinirea de pân'acum exprimandu-mi deplina
mulțumita, am remas

cu deplin respect

Seelinger M. Andor.

Primire de prăvălie.

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. public, că
am primit

prăvălia de ghete alui Seelinger M. Andor

Piața Libertății (Szabadság-tér)

și o voi conduce sub

firma Seelinger M. A. utóda.

De oarece firma a devenit cu întreg asortimentul ast-
fel cu toate calapoadele, sunt în plăcuta poziție, că coman-
danții cari au primit ghete ortopedice anume, se pot adresa
și mai departe cu toată încrederea la mine.

Totodată aduc la cunoștința P. T. domni comandanți,
că am petrecut 6 ani și jumătate la înaintașul meu ca și
conducător de lucru și în acest chip am cunoștința deplină
a pretențiilor onoraților comandanți.

Mă voiu nisui din toate puterile, ca să păstrez și pe
viitor renumele firmei prin prețuri solide, muncă durabilă
și efectuare promptă și prin aceasta să câștig și pe mai
departe încrederea onoratului public. Rugându-mă și pentru
mine de sprijinul prețuit al onoratului public, sunt

cu tot respectul

Seelinger M. Andor utóda
Bretska Károly.

Telefon orășenesc
și comitatens
Nr. 211.

Atelier artistic de fotografii

Weisz Hugó

Arad, Andrásy-tér N°. 16.

Execută numai fotografii de excepție și execuție modernă.

Pozările se fac zilnic dela orele 9 dimineața până la
6 seara și lumină electrică.

————— Pozări în grupuri cât de mari. —————

Fotografii momentan de copii.

===== Platine și sepii moderne. =====

Asortiment bogat de imprimare în gumi, pigmente, acvarele.

Pentru carnaval stau la dispoziție săli de costum, atelierul e bine

===== încălzit până târziu, =====

TOATE POZELE EXECUTATE ÎN ATELIERUL MEU
stau 2- săptămâni expuse sub poartă.

Cu deslușiri, cu prețuri moderate stă bucuros la dispoziția p. t. public

WEISZ HUGÓ

fotograf.

Telefon orășenesc
și comitatens
Nr. 211.

Cel mai bun și mai ieftin asortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, acodereminte, prapori mari, steaguri pentru biserici, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane ruse-ti de tot felul, icoane istorice etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălări preotești.

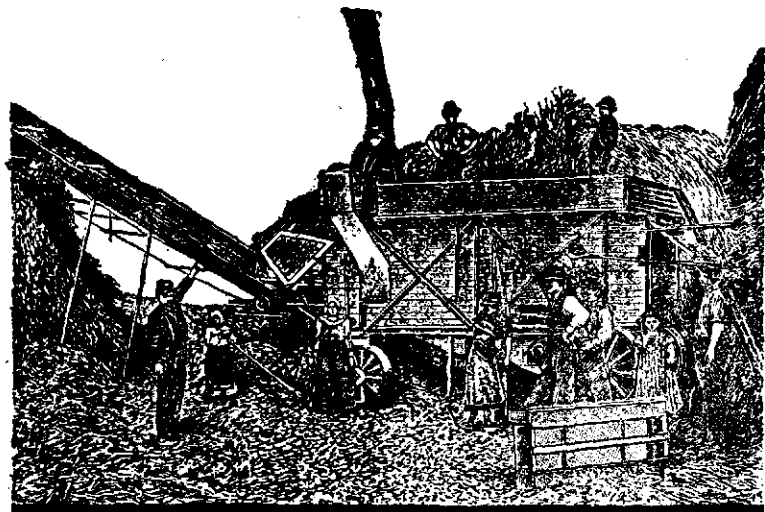
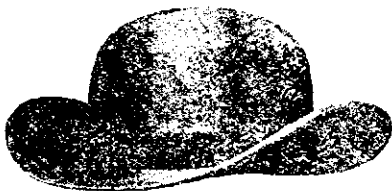
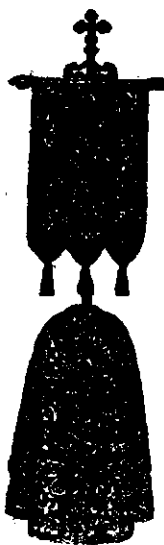
Haine pentru dnii preoți, brăne și camilafce. Pregătesc bine și prompt vestimente preotești, căci am un croitor foarte isteți. La dorință dau detaluri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi servii în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comande esecut momentan în modul cel mai prompt și mai constientios.

Catalog ilustrat trimis gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

strada Duna, casa proprie.

Hartmann Jakab

fabrică de mașini de economie

UJVERBÁSZ.

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

Poftiți și cereți ofert de preți.

Concesiune ungurească.

Să părtinim industria din patrie!

Prăvălia cea mai mare de cufere din Seghedin este alui

Szegszárd József in Szeged

Iskola-utca nr. 25, vis-à-vis de „Hungaria“.

Recomandă în atenția P. T. public din provincă cuferele sale de drum, portmoneurile de toaletă, portmoneuri pentru acte, advocați și pentru aparate propriu, în asortiment bogat, în deposit — asemenea recomandă țiltoarele sale de bastoane, de ploiere și de arme, cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provincă se esecută punctual și repede.

Să părtinim industria din patrie!

Dela 1 Noiembrie Prăvălie de geamantane, am mutat în piața ANDRÁSSY Nr. 22. pielărie de artă, șea și curele.

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atențiunea binevoitoare a onoraților m cumpărători

cercetarea prăvăliei mele de geamantane, pielărie de artă, șea și curele

aranjată după modelul celor din capitală conform recepțiilor moderne

in Arad, piața Andrássy 22.

Magazin de tot felul de geamantane și pielărie de artă, hamuri pentru cai de rând și cai de călărit, instrumente pentru grajduri și pentru îngrijirea cailor, articole de călărit și sport. Toate cele necesare la o șea ofțerească sau domnească.

Comandele se esepțuesc pe lângă respundere, prompt și prețuri ieftine.

Probați să vă convingeți!

Ori ce renovare ce se ține de această branșă se esepțuesc imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stimă: **Bérczi Pál,** A R A D, piața ANDRÁSSY 22.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela BALF.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe paza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor. Afară de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului-regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dttó 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concrezute maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește Dr. Wosinski István, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, teleton loco.

„GROOM”

Motoarele noastre cu benzin și locomobilele noastre trierătoare produc minuni.

Numai noi dăm garanță de 3 ani.

Dacă vii la Budapesta să privești stabilimentul nostru de mori cu lumină electrică. Motoare sugătoare, solviri în rate. Prețuri curente trimite gratuit:

Zámborszky és Társai

fabrică brevetată cu motor automat petru tăiat de lemne b. t.

BUDAPEST, V. Vígsház-utca No. 3.

Serviciu solid — prețuri moderate.

Serviciu solid — prețuri moderate.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e
Balzul Thierry
provăzut cu marca „Călugărița verde” sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgârșiri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu încheierea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra” contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda

lângă izvorul mineral de apă acră R-hits Sauerbrunn. Depozite în următoarele apothece: în Arad la FÖLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revânzătorii să fie atenți la cumpărare și comandă la balzul meu brevetat prin lege. În senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzul pregătit în apoteca mea, ea altul fals și care nu este provăzut cu breveta „Călugărița verde”, dar mai ales revânzătorii se pedepsesc cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț srigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Cui e frig

se încălzească cu
cărbone de cărăm dă prusacă

care se capătă numai în ferăria

BERTA TESTVÉREK

ARAD

Piața Andrassy nr. 3.

— Telefon 886. —

Tot acolo unicul magazin de grav argintin »VENUS« pentru lustruirea sobelor.

— Mare magazin de patii. —

— Sa fondat în anul 1868. —

BÁLINT JÁNOS următorul lui
SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și
Institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrassy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundanț ajustat și tot felul u. de fabricante proprii de

piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pănură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copii mai departe am piei veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, fărbitute de Lipsca, precum și de miel alb.

În Institutul meu de plissé se primește tot felul de haine pentru plissé, din loc și provincă.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —

desfacere în mic și mare. — Comandele din provincă se execută prompt și repede.

In adevăr este înviere!

O foarte interesantă istorie din viață, cuprinzând adevărul până la ultima slovă, s'a întâmplat an în luna lui Iulie în o zi frumoasă de vară în casa bătrânului Barbu. Ședea bătrânul Barbu în jeț în curte împreună cu nepoții săi — copii săi, toate neamurile și prietenii săi. Deodată strigă:

Puternice părinte a cerurilor! Cum să-ți mulțumesc că în un vis ai trimis la mine pe îngerul tău, care m-a mântuit de boala de 4 ani și de cumplitele dureri redându-mi iarăși sănătatea avută, puterea mea și fericirea familiei mele!

La auzul acestor vorbe fie-care l'a rugat pe bătrânul Barbu de 83 de ani, ca înainte de ce ar muri, să lase

moștenire urmașilor săi i deslegarea se cretului. La acesta Barbu bătrânul și-a răsucit mustățile lui mari și dese, ce le-a dobândit prin pomadie și a început să vorbească. Iubită soție copii și toți căți sunteți în

jurul meu. În noaptea zilei prime de Crăciun mi-s'a arătat în vis un înger ținând în mână ceva medicament și mi-a zis: *Barbule, Barbule ascultă vorbele mele!* Trebuie să mori! Dar totuși mai există un leac de mântuire: Dimineață când te scoli vei scrie momentan o epistolă la Dobrișin, lui GROSZ NAGY FERENCZ ca să-ți trimeată balzul lui Király unicul leac de mântuire, bun contra boalei de stomac, podagrei, boalei de piele, astmă, răceală, boala de ficat inimă și splină.

Am făcut așa. Am comandat balzul Király și după a patra întrebunțare am început să-mi redobândesc sănătatea. Astfel iubiți cetitori urmați-mi pilda și țineți pururea în casa voastră câte o sticlă de balzul Király pentru de lăturarea bolii.

Pentru-ce întrebunțează în spitalele din străinătate întotdeauna

renumitul BALZAM KIRÁLY,

renumitul balzul Király e cel mai sigur și mai de preț medicament contra podagrei,

renumitul balzul Király e neapărat de lipsă la reumă, dureri pe picioare și șele,

renumitul balzul Király e tot deauna folositor și are efect sigur la tot felul de dureri externe și interne.

O sticlă mare 2 cor. 65 fil., 3 sticle mari 6 cor 65 fil., pe lângă rambursă, unicul preparator.

Grosz Nagy Ferencz

farmacist,

DEBRECZEN, COLȚUL STR. ȘAȘ.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.

(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălăriile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare fărș de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comandele din provincie se efectuează la moment

Pentru cei ce pățimesc de surprătură

Cea mai nouă invențiune de bandăgiu cea. și rez. brevitat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul său alui KELETI!

Oprește surprătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cel mai vestit medici și profesori.

În Institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susț de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătose pe lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strămbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce sufer de dureri de oasă, tuchieturi, tuberculoză, boală englezească, reumă și gârbovire.

Lepători pentru pântece și ciorapi de cauciuc pentru căreii și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seraeii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 8000 figuri.

KELETI J. fabricant de Instrumente artistice igienice

BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monahal „Szervita”).

Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u 14. — Întemeiată 1876.

— Corespondența în limba română. —

Vânzare de VIN

în mare și mic,
producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	— cor. 52 fil.
Vin vechiu alb	— " 64 "
Rizling alb	— " 80 "
Schiller (roșu)	— " 56 "
Vin roșu vechiu	1 " — "
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1 " 60 "
Peliu sârbesc, veritabil	1 " 20 "

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lejos-utca 7/e.

Văd. KALLAP JÁNOS

Iși recomandă prăvălia sa de turte, ciară,
și miere. Vânzare în mic și mare.

Magazin bogat de lumini „Milly“ și de
ciară, smirnă, tămâie și oleu pentru bi-
serici și făclii de rășină

Arad, str. Deák Ferencz nr. 35.

AVIS

Hotel „Vulturul negru“

Proprietariu:

IGNATIE PAȘCA

21 chilii cu mobile noi dela 60 cr. în sus.

RESTAURANT.

Mâncări bune și effine.

Papricaș de pește.

Rog spriginul onoratului public.

Tramvayul vine până la hotel.

UNSOARE DE PORC.

	C. M.
Unsoare de porc proaspătă de I-a calitate, acasă pregătit	1.48
Slănină proaspătă, bună pentru unsoare, nesărată, cu soric fără cap și pânțece	1.36
„ „ nesărată, pentru unsoare, fără soric	1.40
„ sărată, albă, grasă, fără cap și pânțece	1.36
„ de jumătate groasă, fără cap și pânțece.	1.36
Slănină afumată groasă, fără cap și pânțece	1.48
„ pentru pâne în fălii de 50 cm. lung și 15 cm. lat	1.48
Slănină, papricaș de dobrîin, în fălii subțire	1.60
„ „ „ „ „ cu aiu	2.—
Cârnaț afumat din carna de porc, se poate mânca așa, în bucăți lungi	1.84
„ „ „ „ „ pentru fiert	1.84
„ „ „ „ „ cu păreche	1.92
Șuncă afumată, fălii și coastă fără slănină, uscată	1.60
Salamă de I-a calitate, produs unguresc.	
Crinolin	1.80
Caș de șuncă, cârnaț vânătoresc etc.	1.80
Cârnaței cu hirean, părechi mici 10 fil., la 50 părechia	1.08
„ „ mari 20 „ 50	—16
Salfalade „ bucata „ 8 „ 50	—08

Liferează: **Balczár Lajos** prăvălie de export **Nyiregyháza**. — Telegram-adr.: — Balczár hentes Nyiregyh. —
Correspondență cât se poate în limba maghiară, seau nemțescă.

CONSTANTIN DOBRIN

institut de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chemică. Tot felul de haine bărbăești, femești și de copii, proderie de mătăsă, uniforme, covoare de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curătesc la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacé vopsite negru.

haine de doliu se vopsesc negru în 24 de ore.

Perdele se vopsesc și curătesc foarte ieftin.

Nu-ți asudă mai mult picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin“

cel mai potrivit medicament al timpului modern contra asudării mânilor și a picioarelor. După întrebuințarea unei sticle, deplin succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul :

Dacă vrei întrebuința distrugăto de bătători numit

„Togo“

fără nici o durere te vei scăpa de bătători.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în circulație după metoda profesurului japonez Dr. Takacu — de către

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Atelierul aurarului STOLCZ J.

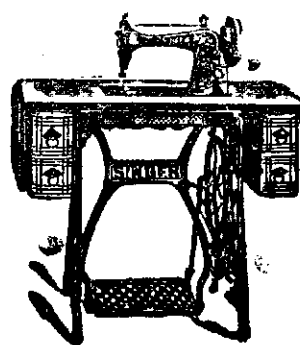
Pregătește tot felul de lucrări de aur, argint, de pietrii scumpe și turnătorie de artă.

Primesc transformare de juvaere vechi.

precum orice fel de reparaturi. Primesc atât întreținerea, precum și repararea instrumentelor de casă, a juvaerilor de gală maghiară, antice, aurărie în foc și argintărie pe lângă garanță.

Stolcz J., aurar

A R A D, strada Weitzer János Nr. 2. Palatul Minorijilor.

30 fl. Mașini de cusut.

Pe lângă rezponzabilitate de 5 ani o mașină nouă, familiară, veritabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăa numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55 și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea țitoare iau răspundere

— Catalog gratuit și franco. —

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară musica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Láng Testvérek
restaurantleri.

MÁRTONYI VICTOR

tinicher de zidiri de artă și instalator de apaducte.

Se recomandă onor. public pentru executarea ori-cărei lucrări atingătoare de această branșă.

Prețuri moderate

Execuție promptă.

Distins cu premiu la expoziția millenară.

STIPENDIU DE PARIS.

Cu stimă: **Mártonfy Victor,**

ARAD, — Localul: Piața Boroș Béni Nr. 2.

Locuința; Strada Sárossy Nr. 2. (Casa dlui Purcariu).

INTERVIAT
LA 1883

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog, epis-
copedi din
Cenad, lifer-
rantul Excel.
Sale episcop
Desseffy
din Cenad.

TIMIȘOARA-
CETATE

în teologie.

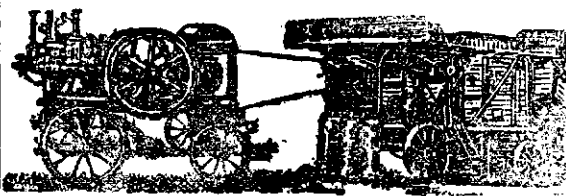
Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoților cât și a acelor, cari voesc se cumpere pentru bisericii capele, sau societății de înmormântare

**odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajustări bisericesti**

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjus-
tărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat
ilustrat.

**Cele mai bune provisiuni
de mașini de treierat din lume.
Deplină responsabilitate pen-
tru excelența trrierare.**

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea
autorităților.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe
lângă deplină
responsabilitate
și pe lângă pre-
țurile cele mai
avantajoase în
rate anuale de
3—5 cele mai
simple și cele mai
perfecte

**provisiuni de
călcat cu motor**

din motor, pre-
cum cele mai per-
fecte

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în aceasta colonie se pot găsi renumitele

**motoare cu benzin, petrolin
și oleu de minerale,**

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte
acomodate pentru scopuri economice și industriale.
Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de ben-
zin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi.

Cine voeste se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile
să se îndrepteze cu încredere către aceasta firmă de specialitate.

Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fiiți băgători de samă
la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Cataloge gratuit și franco. —

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cuaju-
torul

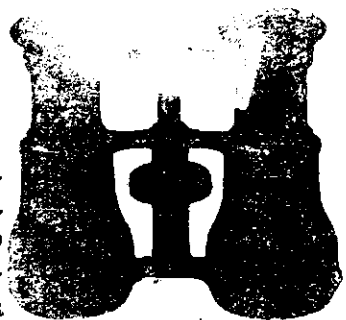
sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca
perfectă, care se poate cumpăra
în cadre deosebite și după o
cercetare conștientoasă cu pre-
țurile cele mai ieftine la firma

Hahn és Löbl

Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se
vând cu prețurile originale de fabrică.

Cataloge de gramofon gratis și franco.

Egyedüli Sósorszesz, mely jótékony cizelt is szolgál.

FÁBIÁN SZANATORIUM SÓSORSZESZ

30 literes, 1 koronás és 2 koronás üvegekben.
Megrendelhető: FÁBIÁN LAJOSNÁL GYULÁN
5% A „JÓZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM EGYESÜLET” JAVÁRA.

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere și la alte dureri porvenite din răceală unicul medicament mântuitor și de dureri alinături este **Spirtul vin galic de sanatorium a lui Fábian**

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cattul Békés) **in comande de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor.** Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

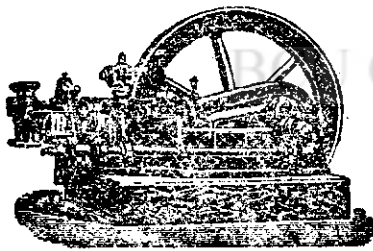
Assael Jakob Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrásy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuim și dregerea conștientioasă

de locomobile, mașini stabil și de trierat, motoare

Pregătim răsugite de cucuruz nouă și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru meri, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT CAFENEA. — In centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 391.

ARAD

Telefon 391.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări franceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomodate pentru diferite soci tăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprrijinul on. public îl cere cu toată stima

Nagy Lajos, hotelier.

Serviciu escelent!

Staffner Sebestyén atelier de gravură

Oroszlán-u. 13. SZEGED Kárász-u. 14. sz.

EXTRAORDINAR! Gravuri artistice în oroloage, monograme, couveze și embleme din aur și argint. Efectuirea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint, și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Clichée de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigile și peceti din oțel și aramă roșie. Inscipții pe uși și mașini. Primesc spre efectuare modele de aramă roșie și umplute, precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc. și le și lucru în modul cel mai artistic.

Serviciu conștient și prețuri ieftine!

Un băiat care știe vorbi românește se primește de învățael.

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buzlașului în foța casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire: Telefon-ar. 119.

In fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branse și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vâlae, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mari și mai mici, conduceri de ape, vaduri, podimentare de teras, provederea pe din jos a păreților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite colori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferese garanție. La dorință servesc bucuros cu planuri și pleniminare de spese.

Dacă vorești să fii frumoasă

să folosești
crema de lacrimoară a lui Vasváry
ce are efect mare și sigur.

Nu conține materie unsuroasă,
e compus din alifii inviolabile.
Se poate folosi și ziua! Face să
dispară petele, urmele de vărsat,
crețelele, arsura de soare și tot
felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lacrimoară 1 cor.
Prav de păr de lacrim. cutia 1'20 ..
Sapun de lacrimoară, bucata — 70 ..

Se capătă în farmacia lui

VASVÁRY ELEMÉR
in Hódmezővásárhely.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. public că
am preluat salonul de sub conducerea doamnei
Koszilkov Jozsef-né din palatul contelui Nádasdy și
l-am mutat în strada Deák Ferencz nr. 31 (casa Bonts) unde
gătesc în esecția cea mai modernă toaletele cele
mai elegante engleze și franceze.

tot acolo am aranjat

un salon de confecții de copii

care va fi cendus și pe viitoriu de doamna KOSZILKOV JÓZSEF-né.
Recomandându-mă bunăvoinței onor. public promit, că prin
lucrul cu gust și prețurile moderate voiui binemerita satisfacția
deplină a comandantilor mei. Cu stimă:

FARKAS FERENC-né,

salon de confecții de dame și copii. Arad, Deák Ferencz u. 31 (casa Bonts.)

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. **ARAD** Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de
mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA**.

Unicul magazin de
renumitele mașini de cusut

● **PFAFF.** ●

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

In magazin se află
mare asortiment de
● gamophone și plăci. ●

— Condiții de solvire foarte avanta-
gioase. —

COLUMBIA

escellent mijloc contra pișcăturilor de
insecte și țintari.

Prețul împreună cu fi iditățile aparținătoare 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în po-
triva diareii copiilor.

— Bucata cu 10 fileri. —

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

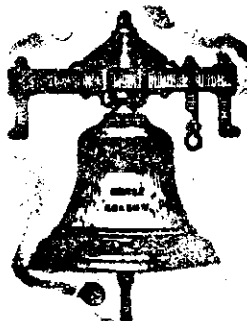
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe
lângă cele mai favorabile condiții de plătare
— recomandă clopotele sale cu patentă ces.
și reg. invenție proprie, cari au avantajul
că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea
unui și aceluiaș clopot tare și cu sunet adânc
— se face o economie de 20—30%, al
greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer-
ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin,
a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat și
chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se
clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană
de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor
vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-
solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se
trimit gratis.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucată 11 cor.
" " " lemn " 7 "

In atențiunea comunelor bisericesti!

Pregătesc în timpul cel mai scurt posibil după comandare, în ori ce stil, edificii, decorări externe și interne, statue de biserică, de grădini și de salon, după modeluri sau turnare, morminte frumoase de piatră sau ciment dela 50 cor. în sus, precum ori și ce se ține de sculptorie.

Osváth I. Antal, sculptor

Nyiregyháza, strada Kossuth nr. 51.

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe casă și pământ până la cele mai înalte prețuri solvibile și în rate mijlocește pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriat: anume Lóvész-u. 3a. cu etagiu. Lipót-u. 12a. Lipót-u. 13. Lehel-u. 19, căși parter, și în Micălaca nouă lângă motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3—4, eventual 5 chilii, cuină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratiche mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa 8000 bucăți.

Acest ciur îl trimit pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimit gratis și franco.

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. public, că la doriața unită din mai multe părți

am deschis

în Arad, piața Libertății și colțul str. Hunyadi

— în casa MÜNZ, etagiul II —

un salon de modă de dame.

Prăvălia mea din Bpesta de acest soi și corespunzătoare cerințelor moderne e o garanță deplină, că dau haine de moda cea mai nouă și de croitura cea mai bună, ei p. t. public mă va onora cu prețuit-ai încredere.

În salonul meu de dame se pregătesc tot felul de haine de dame, în Arad prin un specialist anume se fac numai comenzile și probele, ear hainele se pregătesc prin lucrătorii mei. de rangul prim în Budapesta.

Când notez încă, că rețurile mele sunt cele mai posibil moderate. Recomandându-mă atenției p. t. public

Cu distins onor

Kocsis Pál.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată, precum și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuos cu metodelul cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410.

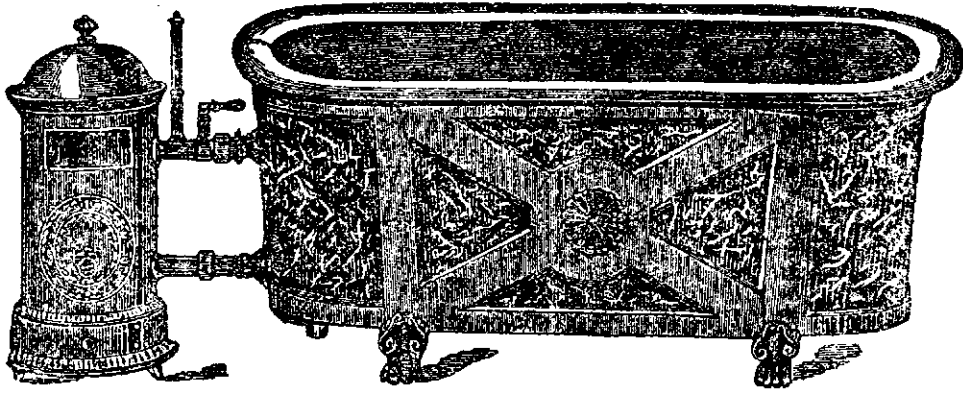
Arad, str. Batthyányi nr. 13.

Telefon 410.

Vană de scăldat cu încălzitoare

cu euptor ce încălzește aerul
împrejur dela 50 cor. în sus

assortiment mare în tot felul pe vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Primese instalare de apeducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr
Preț-curent gratuit și franco.

Muzica de casă a viitorului e

HARMONIUM

care și până aci a cucerit saloanele celor mai distinse cercuri sociale. Unde este pian la casă, acolo numai atunci va fi completa harmia, dacă în fața lui va fi și un **harmonium**.
Intre **harmonii** cel mai escelent e

Harmonium Aeol,

pe care îl reprezintă singura și cea mai veritabilă, solidă și avantajoasă firmă a lui

Reményi Mihály

fabricantul muzicalielor pentru Academia reg. ung. de muzică.

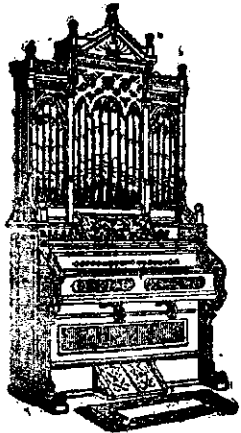
Nu cumpărați deci harmonii

până n'ați văzut **catalogul** nou ilustrat a firmei **REMÉNYI**, care se trimite gratis și franco din **BUDAPESTA**, VI., str. Király nr. 58 Tr.

Harmonium Aeol e cel mai acomodat pentru școale, coruri, capele, bisericel, fiind că tonul e asemenea întru toate tonului Organelor și le poate perfect suplini. **Piane** și **pianine** noi și folosite se capătă dela 180 florini în tot felul de preț.

Renovări prin meșteri specialiști cu prețuri moderate.

Epistoalele de recunoștință se pot vedea. Telefon 87—84.

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minorșilor.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununi după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== Serviciu prompt. ==

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

== BÁCS-TOPOLYA ==

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două
sămănat rânduri.

Fabricație ungurească!

— Poștiți și cereți înviațiuni asupra prețurilor. —

Fondat la 1846.

Telefon 25—37.

Pozdech József următor Thury Ferencz

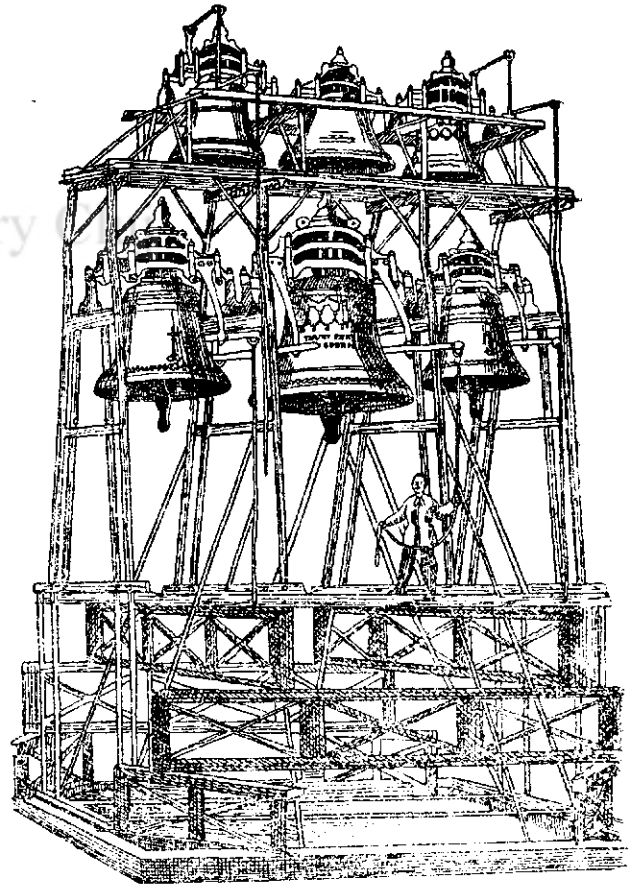
Budapesta,

VI, Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică
de instrumente
muzicale
de suflat,

turnătorie de clo-
pote și metale,

făurărie
și ajustărie
de clopote
cu brevet.

== Catalog și preliminar de spese trimite franco. ==

Verita- **ARDEIU** dulce **BOKOR**
bilul a lui

== e cel mai bun în lume ==

precum
tot felul de calități spre scopuri indus-
triale și comerciale livrează

Bokor János, Szeged

proprietar de moară de ardeiu.

Export în întreaga lume.